

Sjeldne fugler i Norge i 1996

Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)

De nordamerikanske parulaene har lenge vært en etterlengtet artsgruppe. Norges og Skandinavias første funn kom i form av en myrteparula *Dendroica coronata* på Utsira 8.10.1996. Foto: Håkon Hegglund.

Av Bjørn Ove Høyland, Håkon Hegglund & Alf Tore Mjøs

De er årsrapport nr. 21 og meddelelse nr. 23 fra NSKF. Rapporten inneholder først og fremst funn fra 1996, men eldre funn er også inkludert.

Saksbehandling

Totalt har 240 saker vært til behandling. De har hovedsakelig vært behandlet på møter i april 1997, februar 1998 og april 1999. 169 (70 %) saker er godkjent. To av de godkjente sakene dreier seg om funn av stivhaleand *Oxyura jamaicensis*, og er plassert i kategori C (se under nytt kategorisystem og taksonomiske endringer). Syv saker gjelder funn som er plassert i kategori E (keisergås *Anser canagicus*, brudeand *Aix sponsa*, berghøne *Alectoris chukar* (2), orientfink *Carduelis sinica*, langhalefink *Uragus sibiricus* og skrentrosenfink *Carpodacus rubicilloides*). Videre er det godkjent ni rapporter vedrørende hybrider. Disse funnene er omtalt bakerst i rapporten.

64 (27 %) saker er ikke godkjent. Syv (3 %) saker er henlagt; storskarv *Phalacrocorax carbo* av underarten *sinensis*, ubestemt kjerrhauk *Circus sp.*, sørjo *Catharacta maccormicki* (2) og møller *Sylvia curruca* av underarten *blythi* (3). Henlagte saker kan tas opp til ny vurdering hvis ytterligere funnopplysninger fremkommer, eller hvis klargjørende bestemmingskriterier ser dagens lys. 45 saker er på avventing. At saker befinner seg på avventing, skyldes først og fremst at dokumentasjon ikke er innsendt, men også at komiteen har mottatt mangelfulle funnopplysninger. I tillegg er noen saker sendt til internasjonal ekspertise for konsultasjon.

Noen hovedtrekk fra forekomsten

Som vanlig er det Rogaland som skiller seg ut som det mest raritetsrike fylket i Norge. Faktisk er nærmere 1/3 av funnmassen fra Rogaland. Som en god nr. 2 kommer Vest-Agder. Disse to fylkene står for ca. halv-

parten av sjeldenhetssakene som er innsendt til denne rapporten. Dette må sees i sammenheng med den geografiske beliggenheten kombinert med mange aktive fuglekikkere. Men det er feilkilder i oversikten. Ikke alle LRSK sender inn sitt materiale innen fristens utløp, f.eks. har Vestfold kun ett eneste funn fra 1996 med i denne rapporten.

Nytt kategorisystem og taksonomiske endringer

Etter en høringsrunde ble nye retningslinjer for NSKF godkjent av NOFs styre 31. oktober 1998. Som en følge av endringene vil bl.a. et nytt kategorisystem tre i kraft fom. denne rapporten. Mjøs & Hegglund (1999) gir utfyllende opplysninger om de nye retningslinjene. Det som en først og fremst bør merke seg er at Norge tilpasser seg et felles europeisk kategorisystem, i tråd med AERCs (Association of European Rarities Committees) anbefalinger.

Tabell 1. Tabellen gir en oversikt over godkjente sjeldhetsfunn inkludert i denne rapporten fordelt på fylker og havområder. Kategori C- og E- arter, hybrider og funn av returnerende ind. er ikke tatt med i oversikten.

Område	< 1996	1996	Sum
Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder	0	1	1
Havområdene utenfor Norskekysten N	0	0	0
Havområdene utenfor Norskekysten S	0	0	0
Finnmark	3	0	3
Troms	0	2	2
Nordland	1	7	8
Nord-Trøndelag	0	8	8
Sør-Trøndelag	2	3	5
Møre og Romsdal	0	5	5
Sogn og Fjordane	0	0	0
Hordaland	2	11	13
Rogaland	9	34	43
Vest-Agder	8	15	23
Aust-Agder	0	2	2
Telemark	1	2	3
Vestfold	4	1	5
Buskerud	2	4	6
Oppland	0	0	0
Hedmark	0	1	1
Oslo og Akershus	0	3	3
Østfold	2	4	6
Norge	34	103	137

Funn av fugler i Norge plasseres heretter i følgende kategorier (i forhold til det som står skrevet i Mjøs & Hegglund (1999) er det gjort en liten justering for kategori B):

A: Arter som er funnet minst en gang siden 1. januar 1950 og som regnes som spontant forekommende .

B: Arter som kun er funnet i perioden før 1. januar 1950 og som regnes som spontant forekommende.

C: Arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsetninger.

D: Funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder: Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

E: Funn av arter som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men er vanlige burfugler eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap (skader i fjærdrakten o.l.).

Figur 1. Oversikt over de ulike rapporteringsområdene i Norge. Områdeinndelingen følger fylkesgrensene, mens spesielle regler gjelder for havområdene. Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder regnes som ett område, og har sin egen LRSK (adresse side 49). Observasjoner fra havområdene utenfor Norskekysten N (nord for polarsirkelen) skal sendes til LRSK-Troms, mens observasjoner fra havområdene utenfor Norskekysten S skal sendes til LRSK-Rogaland.

Selv om det ikke tidligere har vært inkludert i NSKFs retningslinjer — som det nå er blitt gjort — har den taksonomiske linjen generelt fulgt BOURC (British Ornithologists' Union Records Committee) for den palearktiske faunaregionen og AOU (American Ornithologists' Union) i den nearktiske faunaregionen.

Nye arter, underarter og hybrider for Norge

Godkjente funn av nye arter for Norge i denne rapporten er japanstormsvale *Oceanodroma monorhis*, lattermåke *Larus atricilla* og myrteparula *Dendroica coronata*. Funnene av mongolpiplerke *Anthus godlewskii* fra Mølen 22.-28.11.1987 og åkersanger *Acrocephalus agricola* på Jom-

fruland 2.10.1982 er begge tatt opp til ny behandling og er godkjente. De blir begge å regne som landets første funn av de respektive arter. En grønlandsmåke *Larus glaucooides* som viste karakterer til underarten *kumlieni* — fotografert i Vadsø i 1995 av finske feltornitologer — ble den eneste nye underarten for landet. En «ny» artsliste for Norge basert på det nye kategorisystemet er under utarbeidelse. Inntil videre er listen over fuglearter påtruffet innen norsk område basert på det gamle kategorisystemet (Ree 1997). Pr. 1996 er det registrert 459 arter i de tidligere A- og AB-kategoriene. Et par arter vil tilkomme pga. de taksonomiske endringene, og noen arter er falt ut av listen etter revurdering. Disse endringene vil bli publisert ved en senere anledning.

Innleveringsfrist

Observasjoner som ønskes publisert i førstkommande NSKF-rapport må være motatt av LRSK innen 1.2 året etter at observasjonen er gjort. LRSK skal sende disse sakene til NSKF innen 15.2. Det er dessverre blitt en utbredt praksis at denne fristen neglisjeres. Det kan nevnes at en stor andel av sakene i denne rapporten, inkludert mange av de mest spesielle, ikke kom NSKF i hende før høsten 1998! Det er derfor sterkt ønskelig at de involverte parter tar et generelt løft og overholder fristen, slik at muligheten for at fremtidige rapporter skal være mest mulig oppdaterte og leservennlige for alle parter er til stede.

Endringer på rapporteringslisten

Ingen arter/underarter utgår i forhold til Jensen & Mjøs (1998). Nye arter og underarter presentert i denne rapporten er satt inn på listen over arter som krever godkjenning. Se liste bakerst i rapporten.

Observatørnavn

Under opplistingen av navn på godkjente funn i rapporten vil heretter hovedobservatøren(e)s navn bli ført opp først og uthevet med *, resten av navnene vil deretter bli listet opp i alfabetisk rekkefølge. Som en følge av denne forandringen er det derfor ønskelig at det ved innrapportering gis utførlige observatørpplysninger (se Mjøs & Heggland 1999).

Råd til rapportørene

Husk å legge ved dokumentasjon når det foreligger, selv om kvaliteten på denne er dårlig. Pga. komiteens trange budsjett, for å lette arbeidsmengden, samt for å bygge opp et bildearkiv som vil stilles til rådighet for «seriøse» formål, anmodes rapportører og observatører om å donere/kopiere dokumentasjon til NSKF. Dersom det er ønsket, vil innsendt dokumentasjon selvsagt bli returnert.

NSKFs sammensetning og arbeid

Komiteen har hatt følgende sammensetning i 1997: Håkon Heggland, Vestfold/Finnmark; Bjørn Ove Høyland (ny sekretær fra august), Rogaland; Torkild Jensen (sekretær til august), Buskerud; Runar Jåbekk, Vest-Agder; Nils Helge Lorentzen, Vest-Agder; Sebastian Ludvigsen, Oslo; Alf Tore Mjøs, Hordaland; Øivind Syvertsen, Akershus. Takk til Torkild Jensen for en fin inn-

sats som midlertidig sekretær i komiteen. I dette virksomhetsåret er det i tillegg til ordinær saksgang blitt lagt ned et betydelig arbeid i forbindelse med revurdering av eldre funn og utarbeidelse av nye retningslinjer for komiteens arbeid.

Takksigelser

En rapport ville selvsagt ikke vært mulig uten observatørene, rapportørene, fotografene samt LRSKs innsats. En stor takk rettes derfor til dere alle! Takk til Jørn R. Gustad for gjennomlesing og kommentarer til rapportutkastet.

Forklaring til forkortelser brukt i rapporten

Se Gustad (1995) for drakt- og aldersbenevnelse. I den påfølgende oversikten er oppsettet gjort i følgende system: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes (funn/individer før rapportåret – funn/individer i rapportåret 1996), (4) eventuell årstalls- og områdebegrensning av (3), (5) eventuell hekking, (6) år, (7) fylke, (8) antall, alder, kjønn og i noen tilfeller funnomstendigheter, (9) lokalitet og kommune, (10) funndato, (11) * bak funndato angir positivt belegg, og en klamme med symbol som angir beleggets form (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak og D - drept/funnet død, om den er innsamlet og hvor den i så fall er oppbevart), (12) observatør(er), med hovedobservatør(er) nevnt først og uthevet med *, (13) utbredelsesområdet grovt angitt i parentes og (14) funnkommentarer.

Godkjente saker Accepted records

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (15/17 - 0)
1996 ROGALAND: 2K+ Gardsvik, Hauge-sund 1.1-16.3* (F) (*B.O.Høyland, S. Folkedal, J.K.Ness m.fl.).

(Europa, Asia, Nord-Amerika) Samme individ som i 1995 (Jensen & Mjøs 1998).

Storlire *Puffinus gravis* (29/31 - 0) etter 1925
1988 VESTFOLD: 1K+ Donavall, Larvik 6.10 (*T.Karlsen, *G.Numme).

(Tristan da Cunha, Goughøya og Falklandsøyene; utenom hekkesesongen i store deler av Atlanterhavet).

Både storlire og gulnebblire *Calonectris diomedea* ble registrert ved Donavall denne dagen (se tillegg til tidligere godkjente saker). Begge de to store lirene er imidlertid registrert på samme lokalitet samme dag ved en anledning tidligere i Norge, nemlig ved Store Færder i Oslofjorden 19.10.1983. Gulnebbliren fra 1983 var dessuten Norges første (Bentz 1986). Begynnelsen av oktober 1988 var preget av kraftig pålandsvind i ytre Oslofjord og flere dager bød på store mengder havfugl. Også i våre nærområder ble det registrert store lireer om trent på samme tid. Langs den svenske vestkysten observerte man både storlire og gulnebblire 25.9 (Hirschfeld 1989), dog ved to ulike lokaliteter. For en innføring i hvordan de store lirene best kan skilles på langt hold anbefales Bird (1994).

Japanstormsvale *Oceanodroma monorhis* (0 - 1)
1996 ROGALAND: 1K+ Revekai, Klepp 13.8* (F) (*G.Kristensen, *E.Mjåaland, L.O.Eliassen, M.Kersbergen).

(Nordvestlige Stillehav; overvintrer i tropiske deler av Stillehavet og Det indiske hav). Dette er det første funnet i Norge og Skandinavia. Fuglen ble fanget tilfeldig under fangst av havsvaler *Hydrobates pelagicus* ved bruk av lokkelyd. Arten er ekstremt sjelden i europeiske farvann. Frem til 1996 forelå funn av tre fangete fugler fra Storbritannia i perioden 1989-1994. Det har utelukkende dreid seg om julifunn. De to første ble fanget i juli 1989, mens den tredje ble fanget på samme lokalitet hvert år i perioden 1990 til 1994, med en til tre «fangst dager» hver sesong. Ellers var det gjort enkeltfunn om sommeren i Frankrike, Spania og Italia, dessuten flere funn på Madeira (Morrison 1998). Identifikasjon av de såkalte «mørkgumpede petrellene» av *Oceanodroma*-arter er langt fra enkelt, noe som klart kommer frem i artikler som drøfter og beskriver de europeiske funnene. Særlig feltidentifikasjon er noe av en utfordring, noe som klart illustreres gjennom et eksempel fra havområdet sørvest av Scilly-øyene i Storbritannia der en «mørkgumpet petrell» ble sett og fotografert på kort hold av en rekke erfarne observatører uten at det har latt seg gjøre å artsbestemme den sikkert. (Force 1997, Hume *et al.* 1997, Young & King 1997). Det finnes en rekke relativt like arter med mørk overgump som skiller seg gjennom detaljer i drakt, gjennom størrelse, form og fluktmønster. Mange av disse karakterene er det imidlertid svært vanskelig å fastslå med sikkerhet under normale feltforhold. Det er derfor ikke

overraskende at alle de godkjente europeiske funnene så langt dreier seg om individer som er fanget. Både sammenlikning av lydopptak og bruk av DNA-prøver ble benyttet for å få fastslått identiteten til den første engelske fuglen, selvsagt sammen med nøyaktige biometriske mål og solid fotografisk dokumentasjon. Den første norske fuglen ble bestemt ut fra en kombinasjon av fotografier og biometriske mål.

Det finnes ingen kjente hekkebestander av noen av artene i Vest-Palearktis, selv om det selvsagt er lett å overse en liten bestand av slike «hemmelighetsfulle» nattaktive fugler. Det antas derfor at mørkgumpede petreller som opptrer i våre farvann nødvendigvis må komme fra svært fjerne områder. Den mest sannsynlige teorien synes å være at fuglene har nådd europeiske farvann ved at fugler fra vinterkvarterene i Det indiske hav har fortsatt vestover og rundet Sør-Afrika for deretter å fortsette nordover i Atlanteren. Enkelte fugler kan også ha kommet fra Det indiske hav ved å trekke opp Rødehavet, der det første Vestpalearktiske funnet ble gjort, og fortsette derfra inn i Middelhavet (Morrison 1998). Siden arten har sine naturlige utbredelsesområder så langt unna er det dermed også naturlig å trekke inn et antall fjernt forekommende arter/underarter når identifikasjon av europeiske vagranter skal vurderes. Selv om alle innfangete «mørkgumpede petreller» av *Oceanodroma*-arter hittil har vist seg å være japanstormsvaler, har vi heldigvis ingen garanti for at ikke også andre arter kan dukke opp. Den grundige analysen av den allerede nevnte feltobservasjonen fra havområdet utenfor Scilly i Storbritannia konkluderer faktisk med at flere forhold peker mot at denne fuglen ikke var en japanstormsvale! For en oversikt over funn av «mørkgumpede» petreller i Nord-Atlanteren vises til Morrison (1998). Lesere av denne artikkelen bør imidlertid merke seg forfatterens oversikt over funn av «mørkgumpede petreller» på side 558 også inneholder opplysninger om et underkjent norsk funn av to fugler utenfor kysten av Nordvestlandet. Disse fuglene var innsendt til NSKF som spiss halepetreller *Bulweria bulwerii*, en mørkgumpet petrellart som også kan utgjøre en forvekslingsrisiko med japanstormsvale under vanskelige observasjonsforhold i felt.

Rørdrum *Botaurus stellaris* (53/56 - 1)
1994 VEST-AGDER: 2K+ Klevebekken, Øye, Kvinesdal 27.4 (J.E.Røer).

Norges første japanstormsvale *Oceanodroma monorhis*, Revekaien, Klepp, Rogaland 13.8.1996. Undersiden er furget som hos stormsvale, med unntak av mangel på hvitt på bakre flanker. Foto: Even Mjaaland.

1996 HORDALAND: 2K+ Leiro, Huglo, Stord 30.1* (F) (A.M.Huglen).

(Eurasia fra Spania til Stillehavet og Afrika). Stordfuglen ble sett i utmattet tilstand 30.1, den ble funnet død dagen etter. Dette er første funn for Hordaland. Fuglen er utstoppet og i privat eie hos familien Huglen.

Silkehegre *Egretta garzetta* (16 - 1)
1995 NORDLAND: 1K+ Kjerstad, Tjeldsund 8.10* (V) (H.P.Hansen).
1996 ROGALAND: 2K+ Orrevann, Klepp 22.4-29.5* (V) (*M.Dagsland, *M.Kersbergen m.fl.).

(Eurasia, Afrika og Australia). Funnet fra Nordland kan sees i sammenheng med det fjerde funnet på Færøyene, hvor en utmattet fugl ble tatt hånd om 18.10.1995, og døde dagen etter (Sørensen & Jensen 1999). Både tidspunkt og lokalitet for Orrevannfuglen er helt typisk. Selv om arten har hatt

en ekstrem ekspansjon lenger sør i Europa og tatt spranget fra nasjonal raritet til hekkfugl i Storbritannia i løpet av få år, må den fremdeles regnes som en stor sjeldenhets hos oss. Funnene er ikke årlige, selv om det har vært en økende funnfrekvens de senere årene. Det er interessant å merke seg at den absolutte majoriteten av fuglene nå sees på Sørvestlandet, mens flere av de gamle funnene kommer fra Østlandet. Det er naturlig å sette dette i forbindelse med den store ekspansjonen i den sørvest-europeiske bestanden. Koloniseringen av England er beskrevet av Lock & Cook (1998).

Egretthege *Ardea alba* (42/44 - 6)
1996 HEDMARK: 2K+ Tjernetjernet, Ringsaker 19.-21.5* (F) (*G.Blakstad, J.Bekken).
AUST-AGDER: 2K+ Ruakerkilen, Grimstad 20.5 (H.Stiansen).
VEST-AGDER: 2K+ Østhasselstrand, Farsund 7.9 (*L.O.Eliassen, J.Grønning, J.P.Leidland).

Japanstormsvale *Oceanodroma monorhis*, *Revekaien*, *Klepp*, *Rogaland* 13.8.1996. Legg merke til tydelig hvite håndsvingfjærskafter — ved siden av den mørke overgumpen er dette den viktigste draktkarakteren å bite seg merke i. Denne karakteren bør beskrives fra feltinntrykk, da blitzlys kan skape skumle effekter ved refleksjon fra så blanke og glatte overflater som håndsvingfjærskafte. Foto: Even Mjaaland.

Hordalands første rørdrum *Botaurus stellaris* fikk en tragisk skjebne, men preparanten har gjort en god jobb! Fuglen er nå i privat eie hos fam. Huglen. Foto: Samson Huglen.

Silkehegre *Egretta garzetta*, *Orrevann*, *Klepp*, *Rogaland* mai 1996. Foto: Håkon Heggland.

ROGALAND: 2K+ Hafrsfjordbrua, Stavanger 21.5 (J.Alsvik). 2K+ Bjårvann, Hå 21.-22.5 (*M.Dagsland, E.Mjaaland, J.Nesvold, E.T.Ween). 2K+ Utsira, 22.5* (F) (*G.Mobakken, A.Klovning, J.K.Ness). 2K+ Søylandsvannet, Hå 7.-12.6* (F) (*S.Folkedal, J.O.Folkedal, B.O. Høyland, A.Klovning, Ø.B.Nilsen m.fl.).

(Nesten kosmopolitisk, men svært lokal utbredelse i Europa). Første funn i Hedmark. Fuglen fra Hafrsfjordbrua er regnet som den samme som ble sett på Utsira. Med en årssum på hele seks individer markerer 1996 seg som et rekordår for arten. De fleste funnene faller godt inn i artens funnmønstre. Sverige hadde en høy årssum i 1996 med 11 ind. (Tyrberg 1997), mens Danmark hadde et normalår med kun to funn (Christensen & Søyby 1998). Det indikerer muligens et østlig opphav til «invasjonen» i 1996.

Skjestork *Platalea leucorodia* (14/30 til 31 - 2) 1996 ROGALAND: 2K+ Grudavatn, Klepp 21.5-2.6* (V) (*S.F.Olsen, M.Dagsland, E.Mjaaland m.fl.). 2K+ Orrevann, Klepp 17.-22.5* (V) (*O.Bryne, *M.Dagsland, L.O.Eliassen, M.Kersbergen m.fl.).

(Øst-Asia, India, lokalt i Europa og Afrika) Dette er de første norske funnene siden den lille invasjonen høsten 1989 (Clarke 1991, Bøsy & Clarke 1993). De to skjestorkene på Jæren ble sett samtidig på hhv. Orrevann og Grudavatn, og skilte seg i tillegg fra hverandre på nebbtegningene og utbredelsen av oransje tegninger i brystet. Skjestorken er kjent for å kunne foreta vandringer utenfor de tradisjonelle hekkeområdene enkelte år, og av og til kan dette føre til hekkefunn på nye lokaliteter. I 1996 opplevde Danmark sitt første hekkefunn siden 1969. To par hekket og 57-79 fugler ble observert (Christensen & Søyby 1998). Ingen unormal opptreden i Sverige, kun to fugler i Skåne i begynnelsen av mai (Tyrberg 1997).

Tundragås *Anser albifrons* (33/190 - 11/52) Individuer som viste karakterer til underarten *flavirostris*

1996 VEST-AGDER: 3K+ Rødberg, Lindesnes 27.-28.1 (*G.Gundersen, M. Helberg, R.H.Olsen). 3 2K+ Hanangervann, Kviljo, Østre Hauge, Farsund 8.-13.10 (*T.Olsen, K.Olsen). ROGALAND: 3K+ Matlandsvågen, Karmøy 4.-18.2 (S.Folkedal).

HORDALAND: 3 2K+ Herdla, Askøy 15.10* (F) (*F.Falkenberg, P.Ø. Grimsby, G.Högstedt).
 MØRE OG ROMSDAL: 4 2K+ Farstadosen, Fræna 9.10 (F.Grønningsæter).
 SØR-TRØNDELAGE: 3 3K+ Gaulosen, Melhus 16.5 (M.Venås).
 NORD-TRØNDELAGE: 3K+ Lundleiret, Steinkjer 2.5 (P.I. Værnesbranden). 7 2K+ Verdalselva/Ørin, Verdal 8.-9.10 (M.Vang). 2 2K+ og 5 1K Våg, Nærøy 9.-23.10 (F.Kutschera). 2 2K+ Arnøy, Nærøy 16.10 (F.Kutschera).
 NORDLAND: 20 2K+ Storeidvatnet, Vestvågøy 17.9-1.10 (*H.Våge, F. Sortland, J.Stenersen).

(Vest-Grønland) Første funn for Vest-Agder. Dette er den høyeste årssummen hittil. Observasjoner gjort etter 31.12.1996 skal ikke rapporteres til NSKF, men bør absolutt vurderes av LRSK. Observatører som mener å ha påtruffet såkalte «grønlandske tundragjess» bør spesielt legge merke til draktens generelle fargetone, særlig kontrasten mellom rygg og buk. Dessuten er selvsagt nebbfarge viktig, denne karakteren har særlig stor verdi om den fastslås ved direkte sammenlikning med f.eks. beinfargen. Det kan nemlig være svært vanskelig å fastslå nebbfargen på gjess nøyaktig, selv på fugler som sees under gode forhold. Bukflekkenes utseende og størrelse bør også noteres.

Krikkand *Anas crecca* (20 - 2)
 Individuer som viste karakterer til underarten *carolinensis*

1992 ROGALAND: 2K+ ♂ Vasshusvatnet, Klepp 18.1 (J.Grønning).
 1994 BUSKERUD: 2K+ ♂ Strandafjorden, Ål 15.5* (F) (P.Furuseth).
 1996 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Gaustadvågen, Eide 22.4 (F. Grønningsæter).
 NORDLAND: 2K+ ♂ Klungsetfjæra, Fauske 16.5 (*M.Eggen, J.Å. Asphjell, T.E.Kristiansen).

(Nord-Amerika) Rogalandsfuglen har tidligere vært underkjent (Gustad 1995).

Blåvingeand *Anas discors* (2 - 1)
 1996 SVALBARD: 2K+ ♀ Longyearbyen 30.5* (F) (G.Bangjord).

(Nord-Amerika) Norges tredje funn. Fuglen ble funnet død, fastfrosset i sovepositur i en pytt ved kraftverket. Sannsynligvis hadde den ankommet rundt 28.5. Begge de tidligere funnene har dreid seg om hanner i Nordland, hhv. 19.6-13.7.1991 og 16.5.1994. Norge har fortsatt svært få funn av

Blåvingeand *Anas discors*, Longyearbyen, Svalbard, mai 1996. Tegningene på vingens dekkfjer og armsvingfjer, samt detaljer i hodetegningene, skiller hunner av denne arten fra knekkand *Anas querquedula* og kaneland *Anas cyanoptera* (ikke uvanlig i fangenskap i Europa). Foto: Georg Bangjord.

denne arten sammenliknet med våre naboland, frem til og med 1996 hadde Sverige 13 funn, Finland 11 og Danmark ni (Rasmussen 1997, Anon. 1999b).

Rødhodeand *Netta rufina* (9/13 - 1)
 1996 BUSKERUD: 2K+ ♂ Fiskumvann, Øvre Eiker 13.-25.5* (F) (*T.Jensen, T. Bakken, B.T.Bollerud, J.L.Hals m.fl.).

(Europa og Sentral-Asia) Denne fuglen hadde en fjædrakt uten spor av fangenskapstilværelse og den var umerket på begge beina. Dette er bare fjerde funn på Østlandet, alle de tidligere østlandsfunnene har vært i Østfold.

Brilleand *Melanitta perspicillata* (43/44 - 1)
 1996 VEST-AGDER: 3K+ ♂ Husebybukta, Farsund 1.1-30.4 + 24.11-31.12 (*T.Olsen, K.Olsen, K.S. Olsen).
 HORDALAND: 3K+ ♂ Herdla, Askøy 1.-5.10 (*F.Falkenberg, T.Lislevand, A.T.Mjøs, K.E. Solheim).

(Nord-Amerika). Fuglen fra Hordaland dreier seg trolig om et nytt funn, mens den fra Vest-Agder er en «gammel travet».

Glente *Milvus milvus* (76/77 - 3) etter 1900
 1995 ØSTFOLD: 2K+ Øra, Fredrikstad 8.3 (R.Ashjørnsen).
 1996 VEST-AGDER: 2K+ Nesheimvann, Farsund 1.3 (K.Olsen). 2K+ Jåbekk,

Mandal 3.3 (I.Flesjø). 2K+ Kleven, Mandal 7.4 (I.Flesjø). 1K+ Lista fyr og Gunnarsmyra, Farsund 21.-22.9 (*M.Eggen, G.Gundersen, T.Jensen, N.H.Lorentzen, T.A.Olsen m.fl.).

(Nord-Afrika og Europa) Tendensen med relativt høye årssummer fortsetter, slik man skulle forvente sett i lys av artens ekspansjon i Sverige. Observasjonene gjort 1. og 3.3 i Vest-Agder regnes som samme fugl.

Enghauk *Circus pygargus* (24 - 1)
 1995 VEST-AGDER: 3K+ ♀ Hellemyra og Slevdalsvann, Farsund 12.5* (F) (*F.Jørgensen, R.Jåbekk).
 1996 ROGALAND: 3K+ ♀ Sele og Grudavann, Klepp 17.-18.9 (*F.Jacobsen, E. Eikehaug, M.Kersbergen).

(Nord-Afrika, Europa, Sentral-Asia; overvintrer i Sør-Asia og Sentral- til Sør-Afrika) Enghauken fortsetter å være meget sjelden i Norge, til tross for en positiv bestandsutvikling i Sverige. Kun ett funn står i kontrast til relativt «høye» årssummer i både 1993 og 1994 (Gustad 1995, Jensen & Mjøs 1998). Det er verdt å merke seg at begge de funnene som figurerer i denne rapporten dreier seg om hunner. For få år tilbake ville nok den absolutte majoriteten av steppehauk *Circus macrourus* og enghauk-hunner i det norske materialet måttet passere som ubestemte. For den som er interessert i problematikken knyttet til bestemmelse av disse vakre rovfuglene, vises det til Forsman (1999).

Aftenfalk *Falco vespertinus* (79/81 - 3)

- 1987 HORDALAND: 3K+ ♂ Fedje, Fedje 12.8 (M.Gullaksen).
- 1996 VEST-AGDER: 3K+ ♀ Lista fyr, Farsund 5.8 (M.Eggen). 1K Nesheimvann, Farsund 28.9 (*T.Jensen, A. R. Espelien).
- NORD-TRØNDELAGE: 1K Sklinna, Leka 2.10 (*F.Jacobsen, T.Haugskott, M.Myklebust, M.Vang).

(Øst-Europa og Asia; overvintrer i Afrika). Tidspunktene harmonerer godt med artens funnmønster i Norge. Det er imidlertid uvanlig med funn både i Hordaland og Nord-Trøndelag.

Alaskasnipe *Calidris melanotos* (58/64 - 1)

- 1992 ROGALAND: 2K+ Nærlandssanden, Hå 11.7 (*H.Heggland m.fl.).
- 1996 ROGALAND: 2K+ Orrevann, Klepp 22.6* (F) (*M.Dagsland, M.Kersbergen, J.Oates).

(Sibir fra Tajmyr til Beringstredet og Nord-Amerika). Årets eneste alaskasnipe valgte et for arten typisk sted og tidspunkt. Alaskasnipene lot Norge stå fullstendig uberørt av den lille «invasjonen» som ble svenskene til del dette året. Den svenske årssummen på 16 individer var en klar rekord (Cederroth 1997).

Rustsnipe *Tryngites subruficollis* (16 - 1)

- 1996 AKERSHUS: 1K+ Årnestangen, Rælingen 8.9 (*A.Heggland, C.S.Jensen m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). Datoen er typisk for denne amerikanske vadefuglen som har vist seg som en septemberart i Norge. I Sverige opptrådte arten i rekordantall samme høst med fem funn av seks fugler (Cederroth 1997). Disse fuglene opptrådte dog senere på høsten.

Langnebbkasinsnipe*Limnodromus scolopaceus* (6 - 1)

- 1996 VEST-AGDER: 1K Lista fyr og Kviljo-odden, Farsund 4.9 (*R.Jåbekk, M.Eggen, T.Jensen).

(Nord-Amerika og nordlige Russland vest til Tajmyr) Funnet er uvanlig tidlig for å være en ungfugl, og ligger klart foran ungfuglenes «trekktopp» i Storbritannia (Vini-combe & Cottridge 1996). Arts- og aldersbestemmelse av bekkasinsnipen er behandlet på en oversiktlig måte av Chandler (1998).

Damsnipe *Tringa stagnatilis* (10 - 1)

- 1996 ROGALAND: 1K+ Fotlandsvannet, Eigersund 15.9 (J.Grønning).

(Sørøst-Europa, Asia; de fleste overvintrer i Afrika og India). 1996 var det nest beste året i Sverige til dags dato, med 24 funn av 25 fugler. Ingen var imidlertid like seine som Eigersundsfuglen (Tyrberg 1997).

Polarsvømmesnipe*Phalaropus fulicarius* (45/52 - 1) etter 1950, utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

- 1996 ØSTFOLD: 2K+ Øra, Fredrikstad 22.7 (*T.Andersen, R.Asbjørnsen, B.Frostad, C.Jacobsen, L.P.Simensen m.fl.).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone; overvintrer pelagisk i sørlige Atlanterhav og Stillehav). Sommerfunn i Sør-Norge er svært uvanlig. I denne forbindelse er det interessant å merke seg at det samme år også ble gjort to julifunn i den svenske delen av Østersjøen, noe som også hører med til sjeldenhetene (Cederroth 1997).

Svartehavsmåke *Larus melanocephalus* (18 - 3)

- 1996 OSLO: 2K Valle-Hovin, Oslo 5.-6.10* (F) (*J.R.Gustad, P.Gylseth, P.K.Slagsvold, K.B.Sunde, A.Thune m.fl.).
- ROGALAND: 2K Haugebanen, Hauge-sund 24.4 -11.5* (F) (*J.K.Ness, S.Folkedal, B.O.Høyland m.fl.).
- HORDALAND: 3K Tveitevann, Bergen 22.7-16.8 + 26.9-6.10* (F) (*A.T.Mjøs, S.Byrkjeland, T.Lislevand, K.E.Solheim m.fl.).

(Spredt i Europa, størst konsentrasjoner i øst rundt Svartehavet). Første funn i Hordaland og Oslo. Fuglen fra Tveitevannet var ringmerket som reirunge i Ungarn i 1994, og mytte fra 2.sommer til adult vintet under oppholdet. Oslofunnet, samt en oppsummering av norske funn, er omtalt av Gustad (1998).

Lattermåke *Larus atricilla* (0 - 1)

- 1996 MØRE OG ROMSDAL: 3K+ Storakaia, Kristiansund 5.7 * (F) (*S.Dahl, T.Hansen, S.Henriksen).

(Hekker nesten utelukkende langs østkysten av Nord-Amerika sør til Mexico. Overvintrer fra sørlige USA og sørover på begge sider av Mellom-Amerika og nordlige Sør-Amerika). Første funn i Norge, fuglen ble observert i ca. 30 minutter og fotografert. En voksen lattermåke ble observert i Danmark i juli 1995 og mai 1996 (Rasmussen

1997). Totalt foreligger 116 funn i Europa tom 1994, med flest funn på De britiske øyer, i Frankrike og Spania (Mitchell & Young 1997).

Sabinemåke *Larus sabini* (65/70 - 5)

utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

- 1995 FINNMARK: 3K+ Nesseby kirke, Nesseby 14.7 * (F) (*H.Heggland, T.W.Andersen, G.Gundersen, S.Ludvigsen).
- 1996 ØSTFOLD: 1K Akerøya, Hvaler 6.10 (*R.Asbjørnsen, *H.Mørken).
- VESTFOLD: 1K Donavall, Larvik 29.9 (H.Heggland).
- ROGALAND: 1K Perleneset, Utsira 30.9 (G.Mobakken). 1K Røvær, Hauge-sund 26.10 (J.K.Ness).
- NORDLAND: 1K Eggum, Vestvågøy 13.9 (J.Stenersen).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone. Om vinteren pelagisk i Sør-Atlanteren). Et nokså typisk år både mht. antall, tidspunkter og geografisk spredning.

Kanadahettemåke *Larus philadelphia* (2 - 1)

- 1996 VEST-AGDER: 3K+ (trolig 3K) Bors-havn og Lista fyr, Farsund 1.1-20.4 * (F) (*I.Flesjå, G.Gundersen, I.Ramstad m.fl.).
- NORD-TRØNDELAGE: 3K+ Lundleiret, Steinkjer 10. + 23.4-10.5* (V) (*S.Moe, P.I.Værnesbranden m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer langs vest- og østkysten sør til Mexico). Listafuglen er samme som i desember 1995, og regnes

Norges første lattermåke *Larus atricilla*, Storakaia, Kristiansund, Møre & Romsdal 5.7.1996. Lattermåkas slanke og langvingede profil er godt illustrert på bildet, som dessverre ikke innbyr til finstudier av fuglens utseende. Foto: Ståle Dahl.

ikke som et nytt funn (Jensen & Mjøs 1998). Fuglen på Lundleiret er første for Nord-Trøndelag og var i vinterdrakt da den ble oppdaget 10.4, men mytne i løpet av en måned over i full sommerdrakt.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* (22 - 0)

- 1994 SØR-TRØNDELAG: 4K+ Klæbu dyrepark, Klæbu 28.7 * (F) (*P.I.Værnesbranden, J.O.Gjershaug, V.Krøkke, E.Sæter m.fl.).
- 1996 HORDALAND: 4K+ Byparken, Bergen 10.1-11.3 (*A.T.Mjøs, J.Grønning, T.R.Paulsen, K.E.Solheim, G.Velle). SØR-TRØNDELAG: 4K+ Klæbu dyrepark, Klæbu 30.5-12.7 (*M. Myklebust m.fl.).

(Nord-Amerika; overvinter fra USA til Mexico. Små antall overvinter årlig langs europeiske kyster). Fuglen fra Bergen var tilbake for sin 2. vinter, og Klæbufuglen for sin 3. sommer.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides* (1 - 0)

- Individer som viste karakterer til underarten *kumlieni*
- 1995 FINNMARK: Adult Vadsø havn, Vadsø 27.3* (F) (*T.Lehtiniemi, J.Ahlholm, H.J.Lehto, V.Niemi).

(Canada; overvintrer i Nord-Amerika). Første funn av denne underarten i Norge. Pr. 1996 er det gjort over 50 funn i Storbritannia (Rogers *et al.* 1997). Underarten er tidligere også påvist i Danmark, med en 3K i Hanstholm Havn 22.2.1987 (Olsen 1989). Identifikasjon av individer som viser karakterer til *kumlieni* er en stor utfordring. De fleste funn i Vest-Europa dreier seg om adulte individer, som det første norske. Disse kan under gode observasjonsforhold

Hvitvingesvarterne *Chlidonias leucopterus*, Leksdalsvatnet, Verdal, Nord-Trøndelag 3.6.1996. Foto: Halvor Sørhuus.

Svartehavsmåke *Larus melanocephalus* 2K, Haugesund, april-mai 1996. Legg merke til den arts-typiske framtrepende svarte øyemasken og kraftigere nebb enn hos hettemåke *Larus ridibundus*. Foto: Jan Kåre Ness.

bestemmes på mørke tegninger på håndsvingfjær som avviker fra det man finner hos nominatunderarten. Bestemming av ikke-adulte draktstadier er atskillig mer utfordrende. For en best mulig innføring anbefales Zimmer (1991). At *kumlieni* til tider kan være mer vanlig forekommende enn ellers i våre nære havområder illustreres ved flere «mini-invasjoner» til Shetland og Færøyene (Fjeldså & Jensen 1985, Weir *et al.* 1995).

Hvitvingesvarterne

- Chlidonias leucopterus* (17/18 - 2)
- 1996 NORD-TRØNDELAG: Adult Leksdalsvatnet, Verdal 3.6 * (F) (*P.I.Værnesbranden, A.Tangen m.fl.).
- NORDLAND: Adult Skansøyra, Salt-dal 14.6 (J.Å.Asphjell).

(Sørøst-Europa og sentrale Asia; overvintrer i Afrika, Sørøst-Asia og Oceania). Tidspunktene for de to funnene er typisk. Teoretisk kan det dreie seg om samme individ, men de regnes som to funn.

Bieter *Merops apiaster* (33/66 - 3)

- 1996 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr og Brekne, Farsund 9.-10.7 (*T.Jensen, N.H.Lorentzen, K.Olsen).
- NORDLAND: 2K+ Holenholmen, Finneidfjord, Hemnes primo juni (*K.A.Meyer, E.Guttormsen, H.Guttormsen). 2K+ Laukvik, Vågan 22.6* (F) (J.E.Olsen).

(Sør-Europa, Sørvest-Asia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika). Juni og juli er typiske tidspunkt.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla* (39/43 - 1)

- 1991 ROGALAND: 1K+ Skeie, Klepp 30.11 - 1.12 (*O.Bryne, G.Kristensen, E.Mjaaland).
- 1995 ØSTFOLD: 1K+ ringmerket Storesand, Kirkøy, Hvaler 29.10* (F) (*Ø.Hagen, T.Andersen, J.E.Berglihn, R.G.Bosy, M.Viker m.fl.).
- VEST-AGDER: 2K+ Sevigga, Farsund 11.6 (*N.H.Lorentzen, G.Gundersen).
- 1996 HORDALAND: 1K+ Herdla, Askøy 15.10 (*F.Falkenberg, G.Högstedt).

(Sørlege Eurasia; europeiske populasjoner overvintrer i Nord-Afrika). Første funn for Østfold. Rogalandsfuglen fra 1991 er det seineste funnet hittil.

Mongolpiplerke *Anthus godlewskii* (2 - 0)

- 1987 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 22.-28.11 (*K.P.Gade, *R.E.Hansen, *B.O.Tveit, T.Axelsen, A.W. Clarke).

(Sør-Sibir, Kina og Nordøst-India; overvintrer i India, Sri Lanka og på Andaman-øyene). Dette funnet har tidligere vært behandlet og underkjent (Clarke 1991). I de siste årene har det kommet mer klargjørende artikler omkring identifikasjonsproblematikken til mongolpiplerke og saken ble derfor sendt inn til ny behandling i 1997. Mølen-fuglen blir da å regne som landets første funn. Funn nr. 2 er fra Steinkjer, Nord-Trøndelag 3.-13.11.1995 (Jensen & Mjøs 1998).

Markpiplerke *Anthus campestris* (36/39-40 - 0)

- 1993 ROGALAND: 2K+ Måkeskittmyr, Utsira 21.5* (F) (*J.Oates, A.T.Mjøs m.fl.).

(Vest-Europa nord til Danmark og Sør-Sverige, østover til Mongolia. Fugler fra Vest-Palearktis overvintrer i Sahelonen i Afrika og Saudi-Arabia). En markpiplerke ble også observert på Utsira 5.-6.6 (Gustad 1995), men disse to fuglene regnes som ulike individer.

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* (22 - 2)
1996 ROGALAND: 1K+ Røvær, Haugesund 24.-26.10 (J.K.Ness).
HORDALAND: 1K+ Turøy, Fjell. 18.-22.10, ringmerket 19.10 og kontrollert 22.10* (F) (*F.Falkenberg, *E. Frantzen, *A.T.Mjøs, K.E.Solheim, J.P.Soulerø m.fl.).

(Nordøst-Russland til Sentral- og Øst-Asia; overvintrer i Sør-Asia). Første funn i Hordaland.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* (4 - 2)
1996 NORDLAND: 1K+ Henningsvær, Vågan 3.10* (F) (*J.Stenersen, F.Sortland).
TROMS: 1K ringmerket Toften, Kvaløya, Tromsø 7.9 * (F) (*V.Bunes, *K.B.Strann).

(Nordlige Russland fra Pechora-elven og østover i et smalt belte på grensen mellom tundra og taiga. Overvintrer på Filippinene, Borneo og Sulawesi). De to første funnene i Nord-Norge. Fuglen fra Troms er det tidligste funnet hittil.

Sitronerle *Motacilla citreola* (35/36 - 1)
1996 TELEMARK: 1K Jomfruland, Kragerø 19.9* (F) (*A.Amundsen, J.H. Magnessen).

(Nordøst- og Østeuropa, Vestsibir, Vest- og Sentral-Asia. Overvintrer i Sør- og Sørøst-Asia). Kun ett funn er lite sett i forhold til resten av 90-tallet, og overraskende siden våre naboer både i vest og øst hadde meget høye årstotaler. I Storbritannia var åtte ind. den nest høyeste årstotalen gjennom tidene (Rogers *et al.* 1997). I Sverige var det et rekordår, med 20 funn (Cederroth 1997).

Svartstrupe *Saxicola torquata* (17 - 2)
Individer som viste karakterer til underartgruppen *maura/stejnegeri*

1996 ROGALAND: 2K+ ♂ Sørvik, Utsira 17.5 (*B.Berg, T.Andersen, F.Falkenberg, A.T.Mjøs). 1K+ ♂ Utsira, 21.10-12.11 * (F) (*G.Mobakken, A.Grimsbj, A.Klovning, Ø.B.Nilsen, J.K. Ness m.fl.).

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*, Turøy, Fjell, Hordaland 22.10.1996. Et klassisk individ, med øyenbrynstripe tydelig brunoransje foran øyet, og rent hvit bak øyet. Legg merke til at øyenbrynstripes brytes, slik at en liten hvit flekk isoleres i bakkant av øredekkffjærene. Legg også merke til kraftige, svarte flekker i brystet, varmbeige toning i strupe og øvre del av brystet og ustreket overgump. Foto: Kjell Erik Solheim.

(Mesteparten av Russland fra Kvitsjøen til Stillehavet. Overvintrer i Sørøst-Asia, nordlige India og vestover til Den arabiske halvøy). Kun det andre vårfunnet i Sør-Norge, etter en hunn på Jomfruland, Telemark i mai 1992. 11 av totalt 19 funn stammer nå fra Utsira.

Svartstrupesteinskvetvett

Oenanthe pleschanka (2 - 1)
1996 ROGALAND: 1K+ ♀ Sele, Klepp 19.10* (F) (*O.Bryne, M.Dagsland, M.Kersbergen).

(Sørøst-Europa og sørlige Sentral-Asia; overvintrer i Øst-Afrika). Enkeltfunn ble gjort både i Sverige og Storbritannia omtrent samtidig (Cederroth 1997, Rogers *et al.* 1997). Artsbestemmelse av svartstrupesteinskvetvett og østlig middelhavssteinskvetvett *O. hispanica melanoleuca* er grundig behandlet av Ullman (1994).

Ørkensteinskvetvett *Oenanthe deserti* (5 - 0)
1994 VEST-AGDER: 1K+ ♂ Slevdalsvann, Farsund 10.10 (*M.Helberg, R.H. Olsen, M.L.Pedersen, R.Pedersen).

(Nord-Afrika, nordvestlige Arabia og østover til Mongolia. Overvintrer i Sahara, Arabia og Pakistan). Et forholdsvis tidlig funn, dog ikke det tidligste da en 1K ♂ ble observert på Utsira 3.10.1992 (Gustad 1994).

Gulltrost *Zoothera dauma* (6 - 1)
1996 HORDALAND: 1K+ Nordnes, Bergen 26.10 (S.Rix).

(Fra Ural og østover gjennom Sibir til Japan og Korea. Overvintrer i India, Sørøst-

Asia og Filippinene). Første funn siden 1988, og ny art for Hordaland. Fuglen ble kun sett i flukt, men en god beskrivelse av undersiden samt vingeundersidenes karakteristiske tegninger gjør likevel en sikker identifikasjon nokså problemfri.

Brunkinnskogtrost

Catharus ustulatus (1 - 1)
1996 ROGALAND: Nordvik, Utsira 28.9 (*J.Grønning, M.Dagsland, J.P.Leidland m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Mellom-Amerika og nordlige Sør-Amerika). Det andre funnet for Utsira og Norge. Det første funnet ble gjort på Utsira 20.9.1974 (Ree 1977). Ytterligere tre funn foreligger fra Norden, to i Finland 19.10.1974 og 1.11.1981 (Mitchell & Young 1997), og det siste i Sverige 12.-13.11.1995 (Hansson 1996).

Taigatrost

Turdus ruficollis (17 - 1)
Individer som viste karakterer til underarten svartstrupetrost *T.r.atrogularis* (14 - 1)

1996 OSLO: 2K+ ♂ Indus gate, Oslo 25.12. (E.Roualet).

(Sentral-Asia, overvintrer i nordlige India og Kina). Både denne og andre sjeldne troster dukker ofte opp vinterstid. Mon tro hvor lang tid det går før en ny østlig sjeldenhet dukker opp midt i Oslo? En parallell kan uansett trekkes til gulltrosten (se ovenfor), som befant seg midt i Bergen by.

Elvesanger

Locustella fluviatilis (36 - 5)
1988 HORDALAND: 2K+ sy. ♂ ringmerket Haukeland, Bergen 9.7 * (F) (*T.Søilen, A.Håland).

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*, Tofien, Kvaløya, Tromsø 7.9.1996. Markerte hvite vingebånd, tydelig håndsvingfjærprojeksjon og tegninger i hodet/ansiktet avslører landets nordligste funn av arten, og samtidig det tidligste. Foto: Vegard Bunes.

Svartstrupe *Saxicola torquata maura/stejnegeri*, Utsira okt.-nov. 1996. Utsira er plassen for å oppleve østlige svartstruper, og seinhøsten er det beste tidspunktet. Denne hannen var svært fotogen under sitt tre ukers opphold. Foto: Jan Kåre Ness.

1996 BUSKERUD: 2K+ sy. ♂ Juveren, Ringerike 7. + 9.6 (*V.Bunes, K.Myrmo, R.G.Simonsen, S.G.Simonsen, E.T. Tollefsen). 2K+ sy. ♂ Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.-16.7 * (F, L) (*J.L. Hals, O.E.Bakken, B.T. Bollerud, T. Jensen m.fl.).
AUST-AGDER: 1K Rysstad, Valle ca. aug. - sep.* (D) (O.J.Haugeland).
MØRE OG ROMSDAL: 2K+ sy. ♂ Kjerringvatnet, Midsund 7.7 (*D. Holtan, T.Frøland).
NORD-TRØNDELAG: 2K+ sy. ♂ Liavatnet, Frosta 21.-30.6 *, ringmerket 22.6 (F) (*V.Krøke m.fl.).

(Sentral- og Øst-Europa og Vest- til Sentral-Asia; overvintrer i Sørøst-Afrika). Frosta-fuglen er ny for Nord-Trøndelag. Fuglen fra Setesdalen ble drept av en katt og innlevert til Zoologisk Museum i Bergen. Dette er første høstfunn på fastlandet, ett tidligere høstfunn foreligger fra Longyearbyen, Svalbard 6.9.1968 (Norderhaug 1970, Ree 1980). Den oppadgående trenden for forekomsten av elvesanger fortsetter. Fem funn i løpet av ett år er en bestenotering for landet. Med tanke på artens ekspansjon vestover er det nok kun et spørsmål om tid før vi får en hekking i Norge. Sverige hadde også en høy årstotal i 1996 med ca. 200 syngende elvesangere samt hekkinger og sannsynlige hekkinger (Tyrberg 1997).

Vannsanger *Acrocephalus paludicola* (15/17 - 1)
1996 VEST-AGDER: 1K Gunnarsmyra, Farsund 16.8 * (F) (*T.Jensen, M.Eggen, J.Lehmann).

(Øst-Europa og Vest-Russland; overvintrer i Vest-Afrika sør for Sahara). Et typisk funn av en vannsanger, dvs. en ungfugl ringmerket i august på Lista. Dette må sies å være en typisk Lista-art med hele ni av landets 16 funn.

Opplev fuglelivet i Sør-Valdres!

I Sør-Valdres kan du kombinere din fugleinteresse med mange friluftaktiviteter — turer, sykling, fiske, småviltjakt og bærplukking. 840 moh, midt i et flott turterreng, ligger ELLINGSÆTER — lunt, rett under tregrensen. Foruten et rikt fugleliv tilbyr vi:

- moderne hytter med sengeplass til 4-6 personer, kjøkken, stue, bad m/dusj og toalett. Båter og sykler til utleie.
- dagligvarer og kafeteria med god og rimelig mat. Selskapslokaler til de fleste anledninger.
- ørret, røye, abbor og sik i fiskevann og elver. Fiskekort selges hos oss. I småviltjakta leies hytter ut m/jaktkort.

Ellingsæter Sport- og Turistsenter

2930 BAGN. Mobiltf. 941 45504, telefax: 61349600

Norges første åkersanger *Acrocephalus agricola* fra Jomfruland, Telemark ble endelig godkjent 17 år etter at den ble ringmerket 2.10.1982. Foto: Bent Gundersen.

Åkersanger *Acrocephalus agricola* (4 - 1)

- 1982 TELEMARK: 1K+ Jomfruland, Kragerø 2.10* (F) (*B.Gundersen, G. Gisholt m.fl.).
- 1996 VEST-AGDER: 2K+ Slevdalsvann, Farsund 25.9* (F) (*N.H.Lorentzen, M. Eggen, T.Jensen, R.Jåbekk).

(Sør-Russland og Asia; overvintrer i Sørvest-Asia og India). Jomfrulandfuglen blir å regne som Norges første og Lista mister dermed sin førsteregistrering av arten som ble gjort 19.10.1990 (Bosy & Clarke 1993). Se forøvrig under *dementi*.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum* (20 - 4)

- 1996 ØSTFOLD: 2K+ sy. ♂ Skårasletta, Fredrikstad 13.6 -23.7* (F, L) (*A. Dyresen m. fl.).
- BUSKERUD: 2K+ sy. ♂ ved Nes kirke, Ringerike 25.-26.6 (*T.Jensen, V.Ree m.fl.).
- TELEMARK: 2K+ sy. ♂ Stråholmen, Kragerø 19.-25.6* (L) (*R.Solvang, *T.E.Silsand, K.Sørensen).
- SØR-TRØNDELAG: 2K+ sy. ♂ ringmerket Asmundvåg, Hitra 29.6* (F) (*K.A.Solbakken, B.Berg, B.E. Borowiec).

(Eurasia østover fra Finland, overvintrer i India og Sri Lanka). Ny art for Telemark (se *dementi*) og Sør-Trøndelag. Fredrikstad-fuglen ble observert med reirmateriale og utviste atferd som tydet på hekking sammen med en myrsanger. Den 14.7 ble mistanken om hekking bekreftet, da busksangeren og myrsangeren regelmessig ble sett flygende til reiret med føde, mens ekskrementsekker ble fjernet fra reiret. Begge fuglene ble sist sett 23.7 sammen med minst to juvenile fugler.

Trostesanger

- Acrocephalus arundinaceus* (39/40 - 1)
- 1993 BUSKERUD: 2K+ ringmerket Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.7* (F) (A. Hals).
- 1995 ROGALAND: 2K+ ringmerket Sele, Klepp 23.7* (F) (*J.Austevik, *M. Kersbergen, M.Dagsland, L.O. Eliassen).
- 1996 ØSTFOLD: 2K+ sy. ♂ Auberghølen, Råde 9.-22.6, ringmerket 11.6* (F) (*B.Frostad, T.K.Andersen, P. Simensen m.fl.).

(Europa, Sørvest- og Øst-Asia samt Nord-Afrika, overvintrer i Afrika). Fuglen fra Fiskumvannet er det første funnet fra Buskerud.

Dvergspottesanger *Hippolais caligata* (4 - 1)

- 1994 SØR-TRØNDELAG: 1K+ Storfosna, Ørland 2.10* (F) (Ø.R.Størkersen, M. Myklebust, J.Helle m. fl.).
- 1996 ROGALAND: 1K+ Utsira 22.10 (*G. Mobakken, A.Grimsbj, J.K. Ness).

(Nordvest-Russland og videre øst til Mongolia og sør til Iran, overvintrer i India). De første registreringer siden 1989. Funnet fra Storfosna er det første utenom Rogaland. Utsirafuglen er landets seneste observasjon av arten.

Spottesanger *Hippolais polyglotta* (3 - 0)

- 1994 ROGALAND: 1K ringmerket Hodne, Klepp 9.10* (F) (*T.Berg, *O.Bryne, *O.J.Hodne *G.Kristensen, *E. Mjaland, S.Hobberstad).

(Vest-Europa nord til Belgia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika sør for Sahara).

Det andre og det seneste høstfunnet for Norge, og samtidig det første av en 1K. Landets første var av en ringmerket adult fugl på Lista fyr 14.8.1992. I Storbritannia er det en stor overvekt (94%) av høstfunn som i hovedsak er registrert i tidsrommet august til midten av oktober (Dymond *et al.* 1989). Begge de svenske fuglene er høstfunn, 12.10.1974 og 7.10.1984 (Breife *et al.* 1990).

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans* (34 - 0)

- 1993 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira 21.5* (F) (*B.O.Tveit m.fl.).

(Sør-Europa, Vest-Tyrkia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Nok et funn fra Utsira som nå innehar hele 22 av landets 34 funn.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* (44/48 - 2)

- 1994 VEST-AGDER: 1K Mønstermyr, Flekkefjord 1.9 (S.Grimsbj).
- 1996 ROGALAND: 1K Blikshavn, Karmøy 25.8* (F) (A.Kvinneland).
- TROMS: 2K+ Sandøyhalsen, Balsfjord 8.6 (*K.B.Strann, J.G. Kristiansen).

(Nordøst-Europa og Asia; overvintrer i Pakistan, India og Indokina). Funn fra Vest-Agder og Rogaland faller godt inn i artens funnmønster i Norge, da de begge ble observert rundt månedsskiftet august-september. Mønstermyr-fuglen er tidligere blitt underkjent (Gustad 1995) som østsanger tilhørende underart *nitidus*, men godkjennes her som østsanger med ukjent underartstilhørighet.

Lappsanger

- Phylloscopus borealis* (11 - 0) etter 1988
- 1993 FINNMARK: 1K+ Svartnes, Vardø 18.7 (W.A.Schulte).

(Nordlige Fennoskandia øst til Alaska; overvintrer i Sørøst-Asia).

Fuglekongesanger

- Phylloscopus proregulus* (53/66 - 7)
- 1988 ROGALAND: 1K+ Utsira, 19.-21.10* (F) (*H.Heggland m.fl.).
- 1995 VEST-AGDER: 1K+ ♂ ringmerket Jåbekk, Mandal 22.10* (F) (*M. Helberg, G.Gundersen m.fl.).
- 1996 VEST-AGDER: 1K+ ringmerket Lista fyr, Farsund 16.10* (F) (*T.Jensen, M.Eggen, A.Johnsen, R.Jåbekk, N.H. Lorentzen). 1K+ ringmerket Slevdalsvann, Farsund 28.10* (F) (N.H. Lorentzen).

Annonse Norsk Naturbokhandel as

Dvergspottesanger Hippolais caligata, Storfosna, Ørland, Sør-Trøndelag 2.10.1994. Foto: Jon Helle.

Spottesanger Hippolais polyglotta 1K Hodne, Klepp, Rogaland 9.10.1994. Det tredje funnet, og i likhet med det første dukket den opp tilfeldig i et mistnett. Legg merke til kortere håndsvingfjærprojeksjon enn hos gulsanger Hippolais icterina. Foto: Geir Kristensen.

Østsanger Phylloscopus trochiloides 1K, ringmerket Blikshavn, Karmøy 25.8.1996. Bl.a. formen på vingebåndet viser at det dreier seg om den vestlige underarten P.t.viridianus som normalt opptrer på våre kanter. Foto: Arnt Kvinnesland.

Hordalands første fuglekongesanger Phylloscopus proregulus var lenge etterlengtet. Turøy, Fjell 12.10.1996. Foto: Kjell-Erik Solheim.

Viersanger Phylloscopus schwarzi Store Færder, Vestfold 11.10.1994. Dette portrettet viser ansikstegningene godt. Kombinasjonen av kraftig nebb, bred og lang øyenbrynstripe som er bred og «buffish» foran øyet og hvitere bakover, er de viktigste karakterene å merke seg i felt. Foto: John Stenersen.

Viersanger Phylloscopus schwarzi Utsira, Rogaland 5.10.1996. Fuglen holdt seg i samme gressdungen som det første individet på Utsira 6.10.1991. Foto: Håkon Heggland.

Brunsanger Phylloscopus fuscatus Turøy, Fjell, Hordaland 18.10.1996. Merk det spinkle nebbet og hvor smal øyenbrynstripen er foran øyet, sammenlignet med viersangerne på forrige side. Foto: Kjell-Erik Solheim.

Orienterfink Carduelis sinica på Utsira 21.4.1996 hadde neppe tatt seg dit fra Øst-Asia på egen hånd. Arten skilles fra vår vanlige grønnefink Carduelis chloris bl.a. på et påfallende rosa nebb, gråere hode, kastanjebrun rygg og ulik utbredning av gule tegninger på vingen. Foto: Atle Grimsby.

Hele fire forskjellige unge rosenstærer Sturnus roseus ble observert omtrent samtidig på Vestlandet i september 1996. Dette er en av de tre som holdt seg på Utsira i Rogaland. Foto: Håkon Heggland.

Gulirisk Serinus serinus Ronekilen, Mandal 29.10.1995. Foto: Roy Hermann Olsen.

Myrteparulaen Dendroica coronata i uklanderlig positur i det lille takrør-området i Kvalvik på Utsira. Fuglen oppholdt seg i dette området i flere timer før den forsvant nordover på øya sammen med en flokk blåmeiser. Under oppholdet i Kvalvik ble fuglen sett både med fluesnapperliknende utfall mot insekter fra eksponerte sitteplasser og med mer smygende atferd blant takrørene med fødesøk i lav høyde og på bakken. Myrteparula er en av de enkleste parula-artene å identifisere i felt. Sikker bestemmelse av kjønn og alder er imidlertid langt mer komplisert. Til tross for at Utsira-fuglen skulle være betryggende dokumentert fra alle vinkler, har det ikke latt seg gjøre å bestemme alder eller kjønn med sikkerhet, dette til tross for at bilder har vært sendt til USA for ekspertuttalelse. Foto: Håkon Heggland.

ROGALAND: 1K+ ringmerket Lura, Sandnes 23.-28.10* (F) (*Ø.Slyk, L.O.Eliassen, S.I.Eliassen, E.S. Årsnes). 1K+ Røvær, Haugesund 26.10 (J.K.Ness). 1K+ Herberg, Utsira 4.11 (*B.O.Høyland, V.Nilsen, V.B.Nilsen, H.Nordvik).

HORDALAND: 1K+ ♂ ringmerket Turøy, Fjell. 12.10* (F) (*K.E. Solheim, *E.Frantzen, *M.Fredriksen, *A.T.Mjøs m.fl.). 1K+ ♂ ringmerket Turøy, Fjell. 22.10* (F) (*F.Falkenberg, *M.Fredriksen, *A.T.Mjøs, *K.E. Solheim).

(Sentral-, Øst- og Sør-Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). De første funn for Hordaland. Hele syv funn er i overkant av et normalt funnår. Sammenlignet med forekomsten i Sverige og Danmark samme år blekner imidlertid dette resultatet. Sverige hadde et eksepsjonelt rekordår med ca. 280 ind. (Tyrberg 1997), mens minst 84 ind. ble registrert i Danmark (Christensen & Søby 1998). Fuglekongesangeren er ikke lenger å betrakte som en nasjonal sjeldenhet i Sverige, Danmark eller i Storbritannia. For å være litt nostalgisk kan en ta et tilbakeblikk. Før 1970-tallet var nemlig arten å betrakte som en stor raritet i Europa, og en influx på 18 ind. på De britiske øyer i 1968 (Lewington *et al.* 1991) ble regnet for å være en stor begivenhet i europeisk sammenheng. Den moderne feltornitologien gir sanneligvis resultater!

Viersanger *Phylloscopus schwarzi* (4 - 1)
1994 VESTFOLD: 1K+ ringmerket Store Færder, Nøtterøy 11.10* (F) (*G.I. Ruud, *J.Stenersen).
1996 ROGALAND: 1K+ Nordvik, Utsira 5.10* (F) (*J.K.Ness, A.Gullberg, H.Heggland, J.P.Leidland m.fl.).

(Sentral- og Øst-Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Første funn for Vestfold. To nye funn utgjør nærmest en dobling av landets funnmasse. Viersangeren er en art som foretrekker å oppholde seg godt skjult i vegetasjonen. Dens kryptete atferd gjenspeiler seg ved funn fra Norge. Feltobservasjoner er nemlig kun gjort på Utsira, de resterende er ringmerkingsfunn. For artsbestemming av vier- og brunsanger se Bradshaw (1994) og Svensson (1994).

Brunnsanger *Phylloscopus fuscatus* (6 - 3)
1996 ROGALAND: 1K+ Herberg, Utsira 10.-12.10* (F). (*G.Mobakken, A.Grimbsby, A.Klovning, K.R. Mjøl-snes). 1K+ Slettebø, Eigersund 18.11 (*J.Grønning, *I.Sleveland).
HORDALAND: 1K ringmerket Turøy, Fjell. 18.10* (F) (*A.T. Mjøs, T.B. Brobakken, M.Fredriksen, K.E. Solheim).

(Sentral- og Nordøst- til Sør-Asia; overvintrer i Nord-India og Sørøst-Asia). Det første funnet for Hordaland. Tre funn utgjør tidenes beste årstotal. Den geografiske spredningen av funnene er begrenset til mellom Lista i sør og Turøy i nord. Det ble gjort to funn i Danmark i oktober 1996. Der er arten påtruffet hele 28 ganger tom. 1996, og er således en av de få østlige raritetene som har en markert kraftigere opptreden i Danmark enn hva tilfellet er i Norge. Påfallende nok gjelder det samme for viersanger, som er påtruffet 14 ganger tom. 1996. Christiansø alene dominerer stort i den danske funnstatistikken, med 10 funn av viersanger og 19 funn av brunsanger (Rasmussen 1997). Se for øvrig litteraturtips for viersanger.

Rødtoppfuglekonge

Regulus ignicapillus (40 - 2)
1988 VESTFOLD: 1K+ ♂ Mølen, Larvik 30.9 (*K.P.Gade, G.Numme).
1996 ROGALAND: 1K ♂ ringmerket Hodne, Klepp 9.10* (F) (G.Kristensen). 1K+ ♂ Utsira 1.-3.11* (F) (*A.Grimbsby, B.O.Høyland, A.Klovning, G.Mobakken, Ø.B.Nilsen).

(Europa, Midtøsten, Nord-Afrika; overvintrer i Sør- og Vest-Europa samt Nordvest-Afrika).

Skjeggmeis *Panurus biarmicus* (82/553 tom. 1994)
1993 VEST-AGDER: 1K+ ♂ Ronekilen, Mandal 8.10* (F) (R.H.Olsen).

(Spredt i Europa, Sentral-Asia). Med dette kommer summen for invasjonsåret 1993 opp i 42 funn av totalt 237 ind. Kun funn gjort før 31.12.1994 ønskes innsendt.

Rosenvarsler *Lanius minor* (13 - 1)
1996 SØR-TRØNDELAGE: 2K+ Gjæsingen, Frøya 7.-9.6 (*T.Bollingmo, D.Bollingmo).

(Sør- og Øst-Europa og Sørvest-Asia; overvintrer i Øst- og Sør-Afrika) Typisk tidspunkt, syv av i alt 10 vårfunn er gjort i juni måned.

Rosenstær *Sturnus roseus* (69/73 - 4/5)
1996 ROGALAND: 2K+ ♂ Avaldsnes, Karmøy 6.7* (F) (*S.Folkedal, M.Lindøe, T.E.Lindøe, K.M.Storesund). 1K Utsira 31.8-28.9* (F) (*T.Berge, T.A.Andersen, A.Grimbsby, G.Mobakken, E.S.Årsnes). Opp til 2 1K Utsira 16.9-5.10 * (F) (*A.Grimbsby, T.A.Ander-sen, G.Mobakken m.fl.).

HORDALAND: 1K Turøy, Fjell 19.9 * (F) (*A.T.Mjøs, F.Falkenberg).

(Sørøst-Europa, Sørvest-Asia; overvintrer fra India sør til Sri Lanka). En 1K dukket opp på Utsira allerede 31.8, som den første av hele 4 1K-fugler på Vestlandet i løpet av en tre ukers periode. 16.9 dukket ytterligere to fugler opp på Utsira, slik at hele 3 ind. ble loggført 16., 19. og 21.9 (Mobakken 1997). Det ble ikke registrert noen høy forekomst i våre naboland.

Gulirisk *Serinus serinus* (19/22 - 0)
1995 VEST-AGDER: 1K+ ♀ ringmerket Ronekilen, Mandal 29.10 * (F) (*R.H.Olsen m.fl.).

(Kontinentale Europa, Tyrkia og Nordvest-Afrika). Fuglen var innsendt som en 2K+ ♀, men er godkjent som 1K+ ♀. Ingen funn av gulirisk i 1996 er merkverdig da funnfrekvensen i både Sverige og Danmark er oppadgående. Funnmassen i 1996 var der-til den største i Danmark noensinne med 131 ind. og flere hekkepar (Christensen & Søby 1998).

Myrteparula *Dendroica coronata* (0 - 1)
1996 ROGALAND: 1K+ Utsira 8.10* (F) (*H.Heggland, J.O.Folkedal, S.Folkedal, A.Grimbsby, K.R.Mjøl-snes m.fl.).

(Nord- og Sentral-Amerika; overvintrer sør til Panama). Norges og Skandinavias første funn av en parula. Det har nok vært mange profetier om at det ville være på Utsira at denne begivenheten skulle finne sted? Myrteparulaen ble funnet om formiddagen i takrømrådet i Kvalvik under et nedfall av blåmeis *Parus caeruleus*. Denne nyheten skapte panikkartede tilstander blant de mest hardbarkedede krysserne. Utsira er som kjent ikke akkurat verdens navle og fremkomstmulighetene til øya er svært begrensede. Dette resulterte i den første charterbåtturen for kryssere til Utsira. For utfyllende opplysninger omkring Utsira-funnet se Heggland (1997). Som en kuriositet kan det nevnes at Kvalvik-området — som ligger vest på øya — har huset flere andre amerikanske spurvefugler; landets første brunkinnskogtrost, den eneste gråkinnskogtrosten *Catharus minimus* og den første rosenbrysttykknebben *Pheucticus ludovicianus*. I Europa er det registrert 31 ind. av myrteparula tom. 1995, av disse stammer 22 fra De britiske øyer og ni fra Island (Ólafsson & Pétursson 1997). I 1996 var det to funn av myrteparula på Island (Práinsson & Pétursson 1998) og ett i Nederland, sistnevnte var forøvrig positivt forskjellig fra Utsira-fuglen.

Sibirspurv *Emberiza aureola* (27/33 - 0)
1995 ROGALAND: ♀-farget Hodne, Klepp
3.9 (*G.Kristensen, O.J.Hodne).

(Nordøst-Europa gjennom Nord-Asia; overvintrer i India og Sørøst-Asia). Funnet faller godt inn i artens funnmønster i Norge. Hele 12 av landets 27 funn er septemberfunn fra Rogaland.

Svarthodespurv *Emberiza melanocephala* (14-1)
1996 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Runde,
Herøy 30.6 - 2.7 + 6.7 * (F) (*G.Wichmann, E.Sæter m.fl.).

(Sørøst-Europa og Sørvest-Asia; overvintrer i India). Dette er fugl nummer syv i/ ved Møre og Romsdal, som innehar majoriteten av de norske funn.

Kategori C-arter

Arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder fritlevende bestander uten behov for supplerende utsetninger.

Category C species (Released or escaped species which have established a self-supporting breeding population in their own country; including birds coming from a category C population of another country (with the species not breeding in their own country).

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis* (29/38 - 1)
1994 OPPLAND: 2K+ ♂ Lågendeltaet og Fåvangsvollene, Lillehammer og Ringebu 16., 22.10-30.10 (D.Fjeldstad).
1996 NORD-TRØNDELAGE: 2K+ ♀ Flakkan, Høylandet 10.-12.5 (P.I.Værnesbranden).

(Nord- og Sør-Amerika, med en betydelig fritlevende bestand i England) Første funn for Oppland. Stivhaleandene som blir sett i Norge har sannsynligvis engelsk opphav. Stivhaleanda utgjør et betydelig forvaltningsproblem i Europa, da den ved hybridisering med den globalt truede hvithodeanda *Oxyura leucocephala* i Spania er en trussel mot denne artens fremtid. Fra 1989 har en systematisk avskytning av stivhaleand og krysningsavkom mellom de to artene pågått i spanske våtmarker (Størkeresen 1998).

Kategori E-arter

Funn av arter/individer som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men er vanlige burfugler eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap (skader i fjærdrakten o.l.).

Category E species (Escapes from captivity).

Keisergås *Anser canagicus* (0 - 1)
1996 ROGALAND: 2K+ Reime, Hå 14.9
(*M.Dagsland, J.Nesvold, M.Sande m.fl.).

(Nordøst-Sibir og vestkysten av Alaska. Overvintrer i Gulf of Alaska, Aleutene og Kamchatka). Streifindivider er registrert vinterstid også langs vestkysten av Canada og sør til California, og i tillegg i innlandet sammen med andre gress. Arten er også observert på Wrangeløya i Øst-Sibir, i Japan og på Hawaii (Madge & Burn 1988). Keisergåsa forekommer som parkfugl i Europa, og står i kategori E på den britiske og svenske listen. NSKF finner ingen grunn til se på dette funnet med mer liberale øyne.

Brudeand *Aix sponsa* (Ukjent - 0)
1993 SØR-TRØNDELAGE: 2K+ ♂ Dolmen
øy, Hitra 14.-15.5* (F) (E.Vanvik).

(Nord-Amerika sør til Texas og Cuba). Forekommer som parkfugl i Europa. Fuglen ble observert sammen med en mandarinand ♂, noe som muligens indikerer rømlinger med lokalt opphav. Det kan imidlertid ikke utelukkes at begge har trukket hit fra populasjoner av «forvillede» fugler i Storbritannia eller på Kontinentet, der begge artene flekkvis og lokalt hekker vilt. Brudeanda er dog mye sjeldnere som «forvillet hekkefugl» enn mandarinanda.

Berghøne *Alectoris chukar*
1996 TELEMARKE: 2K+ Valle, Bamble primo-ultimo mai* (F) (*H.Skarboe, P.Jordbrudal, Ø.Olsen).
VEST-AGDER: 2K+ Bakhei, Vennesla 16.6 (K.Blandhol).

Orientfink *Carduelis sinica* (1 - 1)
1996 ROGALAND: 2K+ ♂ Herberg, Utsira 21.4 * (F) (*G.Mobakken, A.Grimsbj, B.O.Høyland, A.Klovning, Ø.B.Nilsen).

(Øst-Palearktisk). Det foreligger kun ett funn før Utsirafuglen, nemlig fra Lista 1.6. 1994 (Jensen & Mjøs 1998). Å vurdere om et funn er spontant eller ikke er alt annet enn en ukomplisert affære ved mange tilfeller. Noen nøkkelfaktorer ved vurdering om spontanitet er artens trekk- og funnmønster, adferd og abnormiteter/skader på fjærdrakt, nebb og bein. Etter at disse faktorene mm. er evaluert kan en gjøre seg opp en mening om hva som er det mest sannsynlige for hvert enkelt tilfelle. Orientfinken har sin utbredelse i Øst-Palearktisk. Den er en standfugl og korttrekker. Det er ikke gjort noen funn utenfor utbredelsesområdet som skulle tilsi at en spontan forekomst i Europa skulle være sannsynlig. Orientfink er en relativt vanlig burfugl på Kontinentet, dette individet var dertil svært tillitsfullt. En burfugl som rømmer vil nok også følge sitt trekkinstinkt, som ved dette tilfelle, dvs. den vil følge sin opprinnelig trekkretning. Følgelig vil den når den rømmer om våren trekke nord. Overvekten av norske funn om våren av burfugler med lignende trekkmønster gir således en god bekræftelse på dette. Følgelig plasseres dette funnet i kategori E. Se forøvrig Vinicombe og Cottridge (1996) for interessant lesning vedrørende de ovenfor nevnte problemstillinger.

Langhalefink *Uragus sibiricus* (0 - 1)
1996 TELEMARKE: 2K ♀, Jomfruland, Kragerø 23.4 * (F) (*T.Landsverk, R.Ehnebo, S.Sannes, K.Sørensen).

(Sibir øst til Sakhalin, Mandsjuria, Nord-Korea og det nordlige Japan). Også her har vi med å gjøre en utbredt burfugl-art uten et etablert funnmønster som tilsier spontan forekomst. Her er det interessant å merke seg at arten ekspanderer vestover. Både trekkbevegelser og spredte hekkefunn finner nå sted inn i de østlige delene av Vest-Palearktis (Ryabitsjev & Wilson 1999). Muligheten for spontant opptreden synes således å øke, noe som gjør det viktig at alle funn innsendes for vurdering. Ellers så kan en legge merke til at dette funnet kun er to dager etter funnet av orientfinken på Utsira, som også regnes som en rømling.

Skrentrosenfink *Carpodacus rubicilloides* (1 - 0)
1995 ROGALAND: 2K+ ♂ Hauge i Dalane, Sokndal 13.-25.3 *, ringmerket 18.3 (F) (*B.E.Paulsen, B.Paulsen m.fl.).

(Lokalt vanlig mellom 3700 og 5000 moh. i Himalaya (Nepal, Kina, Mongolia og Tibet). Arten går ned mot 2000 moh. vinters-

tid, men er ikke kjent å trekke annet enn svært korte distanser (Clement *et al.* 1993)) Skrentrosenfinken er trolig en svært uvanlig burfugl, siden den ikke er registrert i noen kategori i Storbritannia. Fuglen ble gjenfunnet død i Emden, Tyskland 29.3 samme år, bare fire dager etter den sist ble observert i Sokndal (B.E.Paulsen pers. medd.).

Hybrider

Hybrids

Hybrid stokkand *Anas platyrhynchos* x **stjertand** *Anas acuta* (5 - 3)
1996 AKERSHUS: 2K+ ♂ Siggerud, Ski 15.5 (I. Misund).
MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Makkevika, Giske 1.-13.1 (*S.A.Orvik, G.R.Rise).
NORD-TRØNDELAGE: 2K+ ♂ Fiborgtangen, Levanger 11.1 + 10.2-17.3 * (F) (*P.I.Værnesbranden, M.Vang). 2 1K+ hanner Levangerelva, Levanger 15.12 (M.Vang).
NORDLAND: 2K+ ♂ Valnesfjorden, Fauske 31.5 (M.Eggen).

Første funn av denne hybrid i Nordland. Giskefuglen og Akershusfuglen regnes som de samme som i 1995 (Jensen & Mjøs 1998). Akershusfuglen var dokumentert med et gjenfunnskort som følge av ringmerking.

Hybrid taffeland *Aythya ferina* x **toppand** *Aythya fuligula* (2 - 1)
1996 BUSKERUD: 2K+ ♂ Juveren, Ringelike 5.5 (K.Myrmo).

De to første funnene av denne hybrid ble gjort i Hordaland i 1985 og 1987 (Bentz & Clarke 1990).

Hybrid ringand *Aythya collaris* x **toppand** *Aythya fuligula* (1 - 0)
1996 HORDALAND: 3K+ ♂ Store Lungegårdsvann, Bergen 14.1 + 7.12 (*A.T. Mjøs, M.Fredriksen, T.Lislevand, K.E.Solheim).

Dette er trolig samme fugl som gjestet Rogaland og Hordaland i årene 1994-1995.

Hybrid låvesvale *Hirundo rustica* x **taksvale** *Delichon urbica* (7 - 1)
1996 HORDALAND: 1K ringmerket Ulvenvatnet, Os 17.8* (F) (*S.Byrkjeland, *I.Grastveit, *O.Overvoll, *T.B.Reigstad).

Fuglen ble fanget og ringmerket i forbindelse med ringmerking på en overnattingsplass for låvesvale. Første funnet av denne hybrid i Hordaland.

Tillegg til tidligere godkjente saker

Additions to formerly accepted records

Gulnebbli *Calonectris diomedea*
1988 VESTFOLD: Donavall, Larvik 6.10 (*T. Karlsen, *G.Numme, *S.Sondbø).
Donavall, Larvik 7.10 (*T.Karlsen, *G.Numme, *S.Sondbø).

Tilleggsdato til tidligere godkjent funn, Mølen 2.10.1988 (Clarke 1991: 139).

Rustand *Tadorna ferruginea*
1994 VEST-AGDER: Vågsvollvika, Farsund 20.8 (*F.Jørgensen, G.Gundersen).

Tilleggsdato til tidligere godkjent funn 17.8.1994 (Gustad 1995: 269).

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*
1992 ROGALAND: Utsira 6.10 (G.Mobakken).

Tilleggsdato til et ind. sett fra 4.-5.10.1992 (Gustad 1994: 269).

Svarthodesanger *Sylvia melanocephala*
1982 ØSTFOLD: Akerøya, Hvaler 24.10 (*M.Viker, R.H.Andersen, R.Viker m. fl.).

Fuglen ble kontrollert og er en tilleggsdato på landets andre funn gjort samme sted 3.10.1982 (Gjershaug 1985: 56).

Rettelse til Jensen & Mjøs (1998)

Correction to Jensen & Mjøs (1998)

Funnet av en hybrid ringand *Aythya collaris* x toppand *Aythya fuligula* regnes som det samme, og følgelig rettes funnstatistikken fra 2-0 til 1-0.

Noen ganger finner man ikke svaret i «Svensson», selv ikke ved rutinemessig ringmerking av svaler! Hybrid låvesvale *Hirundo rustica* x taksvale *Delichon urbica* Ulvenvatnet, Os, Hordaland 17.8.1996. Foto: Ingvar Grastveit.

Dementi

Former accepted record now rejected

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

1982 TELEMARK: Tidligere godkjent funn; Jomfruland 2.10 strykes herved fra den norske listen. Rettelse til Gjershaug (1985: 55).

Det var mistanke om at denne fuglen kunne være en åkersanger, og saken ble sendt til konsultasjon. Konklusjonen fra daværende ekspertise var at dette var en busksanger. Saken ble imidlertid sendt inn til ny behandling i 1998 og er blitt godkjent som Norges første funn av åkersanger (se side 14).

Henlagte saker

Shelved records

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Individer som viste karakterer til underarten *sinensis*:
1996 TELEMARK: 2 3K+ Jomfruland, Kragerø 14.4.

Kjerrhauk ub. *Circus sp.*

1994 AKERSHUS: Nordre Øyeren, Rælingen 26.9.

Sørjo *Catharacta maccormicki*

1987 VESTFOLD: Donavall, Larvik 21.8. Eftang, Tjølling 29.8.

Møller *Sylvia curruca*

Individer som viste karakterer til underarten *blythi*:
1982 VESTFOLD: ringmerket Mølen, Larvik 1.-4.10 * (F).
1988 VESTFOLD: ringmerket Mølen, Larvik 3.10 * (F).
1996 VESTFOLD: ringmerket Mølen, Larvik 3.11 * (F).

Ikke godkjente saker

Not accepted records

Albatross sp. *Diomedea sp.*

1995 ROGALAND: Utsira 30.9.

Gulneblire *Calonectris diomedea*

1988 VESTFOLD: Mølen, Larvik 9.10.

1992 ROGALAND: Eigerøy fyr, Eigersund 1.8.

Eigerøyfuglen har vært til ny behandling, men kjennelsen opprettholdes.

Lire ub. *Calonectris/Puffinus sp.*

1988 VESTFOLD: Donavall, Larvik 26.7. Donavall, Larvik 2.9. Donavall, Larvik 23.9. Donavall, Larvik 6.10.

Silkehegre *Egretta garzetta*

1996 SØR-TRØNDELAGE: Stovvassdammen, Hitra 28.5.

Sædgås *Anser fabalis*

Individer som viste karakterer til underarten *rossicus*:
1996 HORDALAND: 2K+ Fanahammeren, Bergen 14.1, 2 2K+ Klokkevatnet, Bergen 11. + 26.2.
NORDLAND: Bodøsjøen, Bodø vinter 1995-96.

Brilleærfugl *Somateria fischeri*

1995 NORDLAND: adult ♂ Skarstein, Andøy 6.6.

Islandsand *Bucephala islandica*

1996 ROGALAND: adult ♂ ved Kvassheim fyr, Hå 31.3.

Svartglente *Milvus migrans*

1991 ROGALAND: Litlidal, Rennesøy 9.6.
1996 AKERSHUS: Fornebu, Bærum 27.5.

Glente *Milvus milvus*

1979 HORDALAND: Skarsmo, Odda 25.5.
1996 VEST-AGDER: Lista fyr, Farsund 10.8.

Musvåk *Buteo buteo*

Individer som viste karakterer til underarten *russevåk vulpinus*:
1996 TROMS: Stornes, Balsfjord 17.9.

Ørnvåk *Buteo rufinus*

1989 VESTFOLD: Mølen, Larvik 3.7.

Haukørn *Hieraaetus fasciatus*

1996 OSLO: Ullem, Oslo 11.9.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

1996 NORD-TRØNDELAGE: Frosta, Frosta 6.-7.11.

Aftenfalk/lerkefalk

Falco vespertinus/ F. subbuteo

Individer som viste karakterer til de nevnte arter:
1996 VEST-AGDER: Jåbekk, Mandal 10.8.

Sumpråk *Porzana parva*

1996 TELEMARK: Trollvatn, Kragerø 14.6.

Sumpråk/dvergpråk *Porzana parva/P. pusilla*

1994 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira 10.10.

Langnebbekkasinsnipe

Limnodromus scolopaceus

1993 VESTFOLD: Mølen, Larvik 21.8.

Damsnipe *Tringa stagnatilis*

1996 NORD-TRØNDELAGE: Ørin, Verdal 12.9.

Sabinemåke *Larus sabini*

1995 TROMS: 1K Stongodden, Tranøy 18.9
1996 ROGALAND: 2K+ Håtangen, Hå 29.9
SØR-TRØNDELAGE: 1K Valsneset, Bjugn 11.10.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis*

1988 VESTFOLD: 2K Naverfjorden, Larvik 10.1.

Rosenmåke *Rhodostethia rosea*

1996 MØRE OG ROMSDAL: Nordøst av Orten, Sandøy 16.10.

Geirfugl *Pinguinus impennis*

1848 FINNMARK: 4 ind. Vardø.

I 1998 var det 150 år siden det omstridte funnet fra Vardø (fire år etter at geirfuglen offisielt ble utryddet) og NSKF ble forespurt om å ta en kjennelse til saken. Komiteen finner ikke grunn til å trekke andre konklusjoner enn det Collett i sin tid gjorde (Collett 1921), og det påståtte funnet av geirfugl ved Vardø i 1848 godkjennes ikke. Beskrivelsen er ufullstendig, og observatøren er ikke zoolog/ornitolog. Det er ikke mulig for NSKF å ha noen formening om observatørens troverdighet. Et annet moment er at korrespondansen med beskrivelsen av fuglen har foregått mange år etter funnet ble gjort. Alternativer som ble diskutert inkluderte mytende islom/gulnebb-lom *Gavia immer/G. adamsii*. 3K+ av disse mangler ofte samtlige svingfjer på det aktuelle tidspunktet på våren. Et annet alternativ var utsatte pingviner *Sphenisciformes*, om enn noe søkt siden det trolig var altfor tidlig jfr. hvalfangerepokene i Sørishavet og seinere utsetninger av minst tre pingvinarter i Nord-Norge. Geirfugl er ikke kjent fra kysten av Norge i historisk tid, og opplysningene som foreligger gir ikke grunn til å hevde at verdens siste geirfugler svømte rundt i Vardø, som er temmelig langt unna artens siste kjente leveområder.

Blåråke *Coracias garrulus*

1957-62 NORDLAND: Tjongsfjord, Rødøy sep. mellom 1957 – 1962.

Hvitvingelerke *Melanocorypha leucoptera*

1996 BUSKERUD: Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.10.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla*

1995 VEST-AGDER: Kviljo, Farsund 11.5.

Markpiplerke *Anthus campestris*

1995 VEST-AGDER: Gunnarsmyra, Farsund 15.5.

1996 ROGALAND: Sele, Klepp 20.10 * (V).

Gulerle *Motacilla flava*

Individer som viste karakterer til underarten *lutea*

1986 VESTFOLD: 2K+ ♂ Borrevannet, Borre 9. + 12.5.

Sitronerle *Motacilla citreola*

1996 VEST-AGDER: 1K Husebysanden, Farsund 13.10.

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos*

1996 ROGALAND: Utsira, 22.-23.4.

Elvesanger *Locustella fluviatilis*

1989 VESTFOLD: Mølen, Larvik 7.7.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

1995 MØRE OG ROMSDAL: Svanviken, Eide 20.6.

1996 SØR-TRØNDELAGE: Singsås, Holtålen 27.6.

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans*

1989 ROGALAND: Utsira, 14.5.

Ikke godkjent som to ind., er tidligere godkjent som ett ind.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides*

1994 TROMS: Floan, Bardu 26.6.

1996 FINNMARK: Lappuoball, Kautokeino 26.6.

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

Individer som viste karakterene til underarten *humei*

1995 TELEMARK: ringmerket Jomfruland, Kragerø 27.10 * (F).

Bonellisanger *Phylloscopus bonelli*

1996 ROGALAND: ringmerket Apeland, Bjerkreim 23.9

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Individer som viste karakterer til underarten *tristis*

1990 NORD-TRØNDELAGE: Trøite, Stjørdal 6.10 og 21.10.

1996 TELEMARK: ringmerket 1K Jomfruland, Kragerø 31.10 * (F).

ROGALAND: Utsira, 1K+ 21.10, Utsira, 1K+ 28.10.

MØRE OG ROMSDAL: ringmerket 1K Rindal sentrum, Rindal 3.11.

NORD-TRØNDELAGE: Bangsund, Namsos 27.10.

NORDLAND: ringmerket Laukvik, Vågen 21.10 * (F).

Hybrid blåmeis *Parus caeruleus* x *asurmeis*

P. cyanus

1996 TELEMARK: Notodden, Notodden ca. 13.3.

Asurmeis *Parus cyanus*

1996 TELEMARK: »En liten flokk» Notodden, Notodden 25.2.

Spettmeis *Sitta europaea*

Individer som viste karakterer til underarten *asiatica*

1995 TROMS: Vikran, Tromsø 18.1.

Alpekråke *Pyrrhocorax pyrrhocorax*

1996 VEST-AGDER: Oddeøya, Kristiansand 14.4.

Fjellspurv *Montifringilla nivalis*

1996 HEDMARK: Slettås, Trysil ultimo jan. – primo feb.

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Individer som viste karakterer til underarten *hornemanni*

1996 NORD-TRØNDELAGE: 2 ind. Sklinna, Leka 3.10.

Granspurv *Zonotrichia querula*

1981 ØSTFOLD: 2K+ Eldøya, Rygge 16.8.

Svarthodespurv *Emberiza melanocephala*

1994 VEST-AGDER: ♂ og ♀ Eftevåg, Kristiansand 4.6.

Summary

*Report on rare birds in Norway in 1996
By the Norwegian Rarities Committee
(NSKF)*

This is the 21th annual report and the 23th announcement from the Norwegian Rarities Committee (NSKF). Most of the records treated here are from 1996, but older records are also included. Since the last report NSKF has adopted a new category system as recommended by AERC (*Association of European Rarities Committees*). The taxonomic line has been specified. Basically it follows Voous (*List of Recent Holarctic Bird Species, Ibis 1973 and 1977*), with later changes accepted by BOURC (*British Ornithologists' Union Records Committee*) for species which have their main distribution in the Palearctic region. For species with a mainly Nearctic distribution, we have chosen to follow decisions made by AOU (*American Ornithologists' Union*).

Three species were accepted as new for the Norwegian list: Swinhoe's Storm-petrel *Oceanodroma monorhis*, Laughing Gull *Larus atricilla* and Yellow-rumped Warbler *Dendroica coronata*. Two older records of Blyth's Pipit *Anthus godlewskii* from 1987 and Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* from 1982, have been reconsidered and accepted as the first for Norway. There was only one previously accepted record of Blyth's Pipit. Since a new systematic list is in preparation the total is based upon the former Norwegian total and categorization, roughly equivalent with the A-D categories of AERC. This gives a total of 459 species recorded in Norway. Due to the taxonomic changes some species will be added to the list, but some will also be deleted due to a thorough reevaluation of former accepted records. These changes will soon be published in a separate report.

The record of an Iceland Gull *Larus glaucooides* of the subspecies *kumlieni* was the only new subspecies for Norway.

Further highlights include: the 3rd Blue-winged Teal *Anas discors*, 7th Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus*, 3rd Bonaparte's Gull *Larus philadelphia*, 5th and 6th Pechora Pipit *Anthus gustavi*, 4th Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka*, 5th Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, 7th White's Thrush *Zoothera dauma*, 2th Swainson's Thrush *Catharus ustulatus*, 5th Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola*, 4th and 5th Booted Warbler *Hippolais caligata*, 3rd Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* and 4th and 5th Radde's Warbler *Phylloscopus schwarzi*.

Highest ever annual totals were recorded for Great White Egret *Ardea alba* (six records), River Warbler *Locustella fluviatilis* (five records) and Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* (three records). 11 records (of 52 ind.) is an all-time high for Greenland White-fronted Goose *A.f. flavirostris*. This subspecies is now removed from the Norwegian rarities list. Noteworthy is also the record of three juvenile Rosy Starlings *Sturnus roseus* at Utsira on the same date.

A claimed record of Great Auk *Pinguinus impennis* near Vardø, Finnmark in 1848 has been reconsidered based upon an old literature reference. The record was considered to be far from proven, and the species has therefore not been recorded in Norway in recent historic time.

The systematic list of accepted records is set out in the following system: (1) The birds Norwegian name, (2) scientific name, (3) the numbers in brackets, e.g. (40/246 - 31/152), refers respectively to the total number of records/total number of individuals up to and including 1995, and in 1996, (4) any limitations given of (3), (5) any breeding, (6) year, (7) county, (8) number of individuals, age (1K = first calendar year etc.), sex (if known) and sometimes circumstances («ringmerket» means that the bird was ringed), (9) site and municipality, (10) date, (11) * indicates if the record was complemented by documentation, and type of the documentation (F = photo, L = tape-recorded, V = video-recorded, D = found dead), (12) observers names in brackets, main observer is specified first and emphasized with *, (13) approximate distribution of species, (14) comments concerning the record.

Litteratur

Anon. 1997. European News. *British Birds* 90: 79-93.

Anon 1999a. European News. *British Birds* 92: 64-82.

Anon. 1999b. European News. *British Birds* 92: 278-300.

Bentz, P.G. 1986. Sjeldne fugler i Norge i 1983. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fuglefauna* 9: 29-33.

Bentz, P.G. 1987. Sjeldne fugler i Norge i 1986. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fuglefauna* 10: 91-95.

Bentz, P.G. & Clarke, A.W. 1990. Sjeldne fugler i Norge i 1988. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fuglefauna* 13: 131-143.

Bird, D. 1994. The field characters of distant Great and Cory's Shearwaters. *Birding World* 7: 279-282.

Bosy, R.G. & Clarke, A.W. 1993. Sjeldne fugler i Norge i 1991. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Vår Fuglefauna* 16: 205-225.

Bradshaw, C. 1994. Separating Radde's and Dusky Warblers. *British Birds* 87: 436-441.

Breife, B.M., Hirschfeld, E., Kjellén, N & Ullman, M. 1990. Sällsynta fåglar i Sverige. *Vår Fågelvärld Supplement* nr. 13. Lund. 214 s.

Byers, C., Olsson, U. & Curson, J. 1995. *Buntings and Sparrows*. Pica Press. 334 s.

Cederroth, C. 1997. Sällsynta fåglar i Sverige i 1996 - rapport från SOFs raritetskommitté. *Vår Fågelvärld Supplement* nr. 27: 124-151.

Chandler, R.J. 1998. Dowitcher identification and ageing. A photographic review. *British Birds* 91: 93-106.

Christensen, K. & Sjøby, E. 1998. Fugle i Danmark 1996. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 92: 201-248.

Clarke, A.W. 1991. Sjeldne fugler i Norge i 1989. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fuglefauna* 14: 135-150.

Clarke, A.W. 1992. Sjeldne fugler i Norge i 1990. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Vår Fuglefauna* 15: 139-155.

Clement, P., Harris, A. & Davis, J. 1993. *Finches & Sparrows*. Helm, London.

Collett, R. 1921. *Norges fugle*. H. Aschehoug & Co. Oslo. 1623 s.

Cubitt, M.G. 1995. Swinhoe's Storm-petrels at Tynemouth: new to Britain and Ireland. *British Birds* 88: 342-348.

Cubitt, M.G., Carruthers, M. & Zino, F. 1992. Unravelling the mystery of the Tyne petrels. *Birding World* 5: 438-442.

Dymond, J.N., Fraser, P.A. & Gantlett, S.J.M. 1989. *Rare birds in Britain and Ireland*. T & AD Poyser, Calton.

Fjeldså, J. & Jensen, J.-K. 1985: «Invasion» af Hvidvingede og Kumlien's Måger *Larus glaucooides glaucooides* og kumlieni på Nolsø på Færøerne. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 79: 103-106.

Force, M. 1997. Comments on «The Chalice petrel». *British Birds* 90: 339-342.

Forsman, D. 1999. *The Raptors of Europe and the Middle East. A Handbook of Field Identification*. London.

Gjershaug, J.O. 1985. Sjeldne fugler i Norge i 1982. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fuglefauna* 8: 53-56.

Gustad, J.R. 1994. Sjeldne fugler i Norge i 1992. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Vår Fuglefauna* 17: 259-278.

Gustad, J.R. 1995. Sjeldne fugler i Norge i 1993 og 1994. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Vår Fuglefauna* 18: 259-302.

Gustad, J.R. 1998. Første funn av svartehavsmåke i Oslo og litt om artens forekomst i Norge. *Toppdykker'n* 21: 69-76.

Hansson, L. 1996. Beigekindad skogstrast *Catharus ustulatus* Sollerön 12.-13. november. *Fågelåret* 1995. *Vår Fågelvärld Supplement* nr. 25: 146-147.

Heggland, H. 1997. Myrteparula – en ny art for Skandinavien. *Utsira Fuglestasjons Årbok* 1996: 64-74.

Hirschfeld, E. 1989. Sällsynta fåglar i Sverige 1988 - rapport från SOF:s raritetskommitté. *Vår Fågelvärld* 48: 447-463.

Hume, R. A. et al. 1997. From the Rarities committee's files: «The Chalice petrel». *British Birds* 90: 305-313.

Jensen, T. & Mjøs, A.T. 1998. Sjeldne fugler i Norge i 1995. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Fugleåret* 1995. *Vår Fuglefauna Suppl.* nr. 2: 4-25.

Lewington, I., Alström, P. & Colston, P. 1991. *A Field Guide to the Rare Birds of Britain and Europe*. London.

Lock, L. & Cook, K. 1998. The Little Egret in Britain: a successful colonist. *British Birds* 91: 273-280.

Madge, S. & Burn, H. 1988. *Wildfowl*. Helm, London.

Mitchell, D. & Young, S. 1997. *Photographic Handbook of the Rare Birds of Britain and Europe*. London.

Mjøs, A.T. & Heggland, H. 1999. Sjeldne fugler i Europa – bedre internasjonal standardisering. *Vår Fuglefauna* 22: 60-65.

Mobakken, G. 1997. Systematisk årsrapport for 1996 fra Utsira. *Utsira Fuglestasjons Årbok* 1996: 15-47.

Morrison, S. 1998. All-dark petrels in the North Atlantic. *British Birds* 91: 540-560.

Norderhaug, M. 1970. Iakttagelser over dyrelivet på Svalbard 1968. *Norsk Polarinst. Årbok* 1968: 101-106.

Ólafsson, E. & Pétursson, G. 1997. Flækingsfuglar á Íslandi: Skrikjur. (Rare and vagrant birds in Iceland: American Wood warblers), *Náttúrufræðingurinn* 66: 145-163.

Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 83: 131-149.

Práinsson, G. & Pétursson, G. 1998. Sjaldegafir fuglar á Íslandi 1996. *Bliki* 19: 13-42.

Rasmussen, P.A. 1997. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 91: 133-150.

Ree, V. 1977. Trekkfuglundørsøkelser på Utsira 1972-77. *Sterna* 16: 113-202.

Ree, V. 1980. Rapport fra NSKF's virksomhet 1979. *Vår Fuglefauna* 3: 245-278.

Ree, V. 1997. Hvorfor blir B-kategori-fuglene tilfeldig behandlet? *Vår Fuglefauna* 20: 164-167.

Rogers, M.J. 1997. Report on rare birds in Great Britain in 1996. *British Birds* 90: 453-522.

Ryabitshev, V.K. & Wilson, M.G. 1999. Range extension of Long-tailed Rosefinch into the Western Palearctic. *British Birds* 92: 498-503.

Svensson, L. 1994. Supercilium difference between Radde's and Dusky Warblers. *British Birds* 87: 626-627.

Sørensen, S & Jensen, J.-K. 1999. Sjældne fugle på Færøerne i 1993-96. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 93: 65-70.

Tyrberg, T. 1997. Fågelrapport för 1996. *Vår Fågelvärld Supplement* nr. 27: 73-123.

Ullman, M. 1994. Identification of Pied Wheatear and Eastern Black-eared Wheatear. *Dutch Birding* 16: 186-194.

Vinicombe, K. & Cottridge, D.M. 1996. *Rare Birds in Britain and Ireland*. Harper Collins Publishers.

Weir, D.N., McGowan, R.Y., Kitchener, A.C., McOrist, S., Zonfrillo, B. & Heubeck, M. 1995. Iceland Gulls from the «Braer» disaster, Shetland 1993. *British Birds* 88: 15-25.

Young, S.A., & King, J.R. 1997. The «Chalice petrel» revisited. *British Birds* 90: 329-335.

Zimmer, K.J. 1991. Plumage variation in «Kumlien's» Iceland Gull. *Birding* 23: 254-268.

NSKF's adresse

NSKF, Norsk Ornitologisk Forening, Seminarplassen 5, 7540 Klæbu.

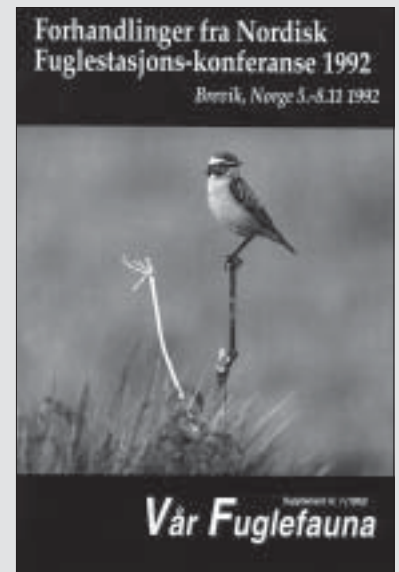
Forfatterens adresser

Bjørn Ove Høyland, Sigurds gate 25a, 5015 Bergen. E-post: bhoeylan@online.no

Håkon Heggland, Amtmann Prebensvei 11, 9800 Vadsø. E-post: haheggla@vadsvo.vgs.no

Alf Tore Mjøs, Norsk Natur Informasjon – NNI, Våggsgaten 6, 5161 Laksevåg. E-post: alf.mjos@nni.no

Har du tidligere utgaver av Vår Fuglefauna Supplement?

Som du ser på forsiden av bladet du nå holder i så er dette nr. 3 i rekken av Vår Fuglefauna Supplement.

Det første Vår Fuglefauna Supplement kom i 1993 og het *Forhandlinger fra Nordisk Fuglestasjonskonferanse 1992*.

Dette heftet inneholder mye interessant stoff for fuglestasjoner og ringmerkere! Heftet er delt inn i fire hoveddeler: Del 1 omhandler bruk av fuglestasjoner ved bestandsovervåking, del 2 metodeutvikling og evaluering, del 3 fuglestasjoner og økologisk forskning og del 4 omhandler fuglestasjonsdrift.

Heftet kan kjøpes hos NOFs sekretariat (e-post: nof@birdlife.no, tlf. 7283 1166) for kun kr. 15,-

Nr. 2 i rekken av Vår Fuglefauna Supplement kom ut i 1998 og er sikkert mer kjent som Fugleåret 1995! Heftet kan for tiden kjøpes på tilbud fra NOFs sekretariat for kr. 50,-

Red.

Hvilke arter/underarter skal rapporteres til NSKF?

Which species/subspecies should be reported to the Norwegian Rarities Committee?

I tillegg til alle nye arter og underarter for Norge samt alle hybrider og nye hekkearter for landet, skal følgende vurderes av NSKE (* angir at kun funn utenfor Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen og de arktiske havområder skal vurderes):

Arter Species:

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis*
Svartbrynalbatross *Diomedea melanophrys*
Tristanalbatross *D. chlororhynchos*
Gulnebbliere *Calonectris diomedea*
Storlire *Puffinus gravis*
Middelhavslire *P. yelkouan*
Wilsonstormsvale *Oceanites oceanicus*
Japanstormsvale *Oceanodroma monorhis*
Hvitpelikan *Pelecanus onocrotalus*
Krøllpelikan *P. crispus*
Rørdrum *Botaurus stellaris*
Amerikarørdrum *B. lentiginosus*
Dvergørdrum *Ixobrychus minutus*
Natthege *Nycticorax nycticorax*
Vinghege *Ardeola bacchus*
Kuhege *Bubulcus ibis*
Silkehege *Egretta garzetta*
Egretthege *E. alba*
Purpurhege *Ardea purpurea*
Svartstork *Ciconia nigra*
Stork *C. ciconia*
Bronseibis *Plegadis falcinellus*
Skjestork *Platalea leucorodia*
Flamingo *Phoenicopterus ruber*
Rødhalsgås *Branta ruficollis*
Rustand *Tadorna ferruginea*
Amerikablesand *Anas americana*
Gulkinand *A. formosa*
Rødfotand *A. rubripes*
Blåvingeand *A. discors*
Rødhodeand *Netta rufina*
Ringand *Aythya collaris*
Hvitøyeand *A. nyroca*
Brilleærflue *Somateria fischeri*
Harlekinand *Histrionicus histrionicus*
Brilleand *Melanitta perspicillata*
Islandsand *Bucephala islandica*
Hjelmfiskand *Mergus cucullatus*
Stivhaleand *Oxyura jamaicensis*
Svartglente *Milvus migrans*
Glente *M. milvus*
Båndhavørn *Haliaeetus leucoryphus*
Åtselgribb *Neophron percnopterus*
Slangeørn *Circaetus gallicus*
Steppehauk *Circus macrourus*
Enghauk *C. pygargus*
Prærievåk *Buteo swainsoni*
Ørnvåk *B. rufinus*
Steppeørn *Aquila nipalensis*
Dvergørn *Hieraetus pennatus*
Aftenfalk *Falco vespertinus*
Sumpriske *Porzana parva*
Amerikapurpurhøne *Porphyryla martinica*
Sultanhøne *Porphyrio porphyrio*
Jomfrutrane *Anthropoides virgo*
Dvergtrappe *Tetrax tetrax*
Stortrappe *Otis tarda*
Stylteløper *Himantopus himantopus*
Triel *Burhinus oedicnemus*
Ørkenløper *Cursorius cursor*
Brakksvale *Glaucolalia pratensis*
Steppebrakksvale *G. nordmanni*
Tobeltelo *Charadrius vociferus*
Kittlitzlo *C. pecuarius*
Hvitbrystlo *C. alexandrinus*
Mongollo *C. mongolus*
Ørkenlo *C. leschenaultii*
Rødbrystlo *C. asiaticus*
Kanadalo *Pluvialis dominica*
Sibirlo *P. fulva*
Sibirsnipe *Calidris tenuirostris*
Sandsnipe *C. pusilla*
Bonapartesnipe *C. fuscicollis*

Gulbrystsnipe *C. bairdii*
Alaskasnipe *C. melanotos*
Spissshalesnipe *C. acuminata*
Styltesnipe *Micropalama himantopus*
Rustsnipe *Tryngites subruficollis*
Kortnebbkassinsnipe *Limnodromus griseus*
Langnebbkassinsnipe *L. scolopaceus*
Dvergspove *Numenius minutus*
Præriensnipe *Barramia longicauda*
Damsnipe *Tringa stagnatilis*
Plystresnipe *T. melanoleuca*
Gulbeinsnipe *T. flavipes*
Tereksnipe *Xenus cinereus*
Flekksnipe *Actitis macularia*
Willetsnipe *Catoptrophorus semipalmatus*
Hvitshalesvømmesnipe *Phalaropus tricolor*
Polarsvømmesnipe* *P. fulicarius*
Steppemåke *Larus ichthyaetus*
Svartehavsmåke *L. melanocephalus*
Lattermåke *L. atricilla*
Franklinmåke *L. pipixcan*
Sabinemåke* *L. sabini*
Kanadahettemåke *L. philadelphia*
Ringnebbmåke *L. delawarensis*
Rosenmåke* *Rhodostethia rosea*
Ismåke* *Pagophila eburnea*
Sandterne *Gelocheilus nilotica*
Kongeterne *Sterna maxima*
Rosenterne *S. dougallii*
Hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybridus*
Hvitvingesvarterne *C. leucopterus*
Steppehøne *Syrnhytes paradoxus*
Mongolturteldue *Streptopelia orientalis*
Skjæregjøk *Clamator glandarius*
Gulnebbgjøk *Coccyzus americanus*
Tårnugle *Tyto alba*
Dverghornugle *Otus scops*
Pigghalseiler *Hirundapus caudacutus*
Gråseiler *Apus pallidus*
Alpeseiler *A. melba*
Kafferseiler *A. caffer*
Bieter *Merops apiaster*
Blåråke *Coracias garrulus*
Kalanderlerke *Melanocorypha calandra*
Dverglerke *Calandrella brachydactyla*
Flekkdverglerke *C. rufescens*
Topplerke *Galerida cristata*
Amursvale *Hirundo daurica*
Mongolpiplerke *Anthus godlewskii*
Markpiplerke *A. campestris*
Sibirpiplerke *A. hodgsoni*
Tundrapiplerke *A. gustavi*
Sitronerle *Motacilla citreola*
Alpejernspur *Prunella collaris*
Hekksanger *Cercotrichas galactotes*
Sørnattergal *Luscinia megarhynchos*
Blåstjert *Tarsiger cyanurus*
Hvitstrupestern *Irania gutturalis*
Isabellasteinskvet *Oenanthe isabellina*
Svartstrupestenskvet *O. pleschanka*
Middelhavsteinskvet *O. hispanica*
Ørkensteinskvet *O. deserti*
Svartsteinskvet *O. leucura*
Steintrost *Monticola saxatilis*
Gulltrost *Zoothera dauma*
Sibirtrost *Z. sibirica*
Brunkinnskogtrost *Catharus ustulatus*
Gråkinnskogtrost *C. minimus*
Gråstrupestrost *Turdus obscurus*
Bruntrost *T. naumanni*
Taigatrost *T. ruficollis*
Vandretrost *T. migratorius*
Starrsanger *Locustella certhiola*

Stripesanger *L. lanceolata*
Elvesanger *L. fluviatilis*
Sumpsanger *L. luscinioides*
Vannsanger *Acrocephalus paludicola*
Åkersanger *A. agricola*
Busksanger *A. dumetorum*
Trostesanger *A. arundinaceus*
Dvergspottesanger *Hippolais caligata*
Spottesanger *H. polyglotta*
Rødstrupesanger *Sylvia cantillans*
Svarthodesanger *S. melanocephala*
Østsanger *Phylloscopus trochiloides*
Lappsanger *P. borealis*
Fuglekongesanger *P. proregulus*
Viersanger *P. schwarzi*
Brunsanger *P. fuscatus*
Bonellisanger *P. bonelli*
Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapillus*
Halsbåndfluesnapper *Ficedula albicollis*
Skjeggmeis *Panurus biarmicus* (→31.12.94)
Pungmeis *Remiz pendulinus*
Rødhalevarsler *Lanius isabellinus*
Rosenvarsler *L. minor*
Rødhodevarsler *L. senator*
Mandsjuriasstær *Sturnus sturninus*
Rosenstær *S. roseus*
Middelhavsspurv *Passer hispaniolensis*
Gulirisk *Serinus serinus*
Gultrykknebb *Hesperiphona vespertina*
Sangspurv *Zonotrichia melodia*
Vinterjunko *Junco hyemalis*
Hvitthodespurv *Emberiza leucocephalus*
Kastanjespurv *E. rutila*
Sibirspurv *E. aureola*
Brunhodespurv *E. bruniceps*
Svarthodespurv *E. melanocephala*
Kornspurv *Miliaria calandra*
Myrtepaula *Dendroica striata*
Sisselspurv *Spiza americana*
Rosenbrysttykknebb *Pheucticus ludovicianus*
Blåtykknebb *Guiraca caerulea*
Bobolink *Dolichonyx oryzivorus*
Brunhodettrupial *Molothrus ater*
Nordtrupial *Icterus galbula*

Fugler som viser karakterene til følgende underarter Subspecies:

Krikkand *Anas crecca carolinensis*
Hønehauk *Accipiter gentilis buteoides*
Musvåk; Russevåk *Buteo buteo vulpinus*
Dvergfalk *Falco columbarius subaeson*
Vandrefalk *Falco peregrinus calurus*
Myrsnipe *Calidris alpina arctica*
Myrsnipe *Calidris alpina sakhalina*
Grønlandsmåke *Larus glaucoideus kumlieni*
Gulerle *Motacilla flava feldegg*
Linerle *Motacilla alba subpersonata*
Blåstrupe *Luscinia svecica cyanecula*
Svartstrupe *Saxicola torquata maura/stejnegeri*
Svartstrupe *Saxicola torquata variegata*
Møller *Sylvia curruca blythi*
Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus humei*
Gransanger *Phylloscopus collybita tristis*
Spettmeis *Sitta europaea asiatica*
Varsler *Lanius excubitor sibiricus*
Varsler *Lanius excubitor pallidirostris*
Varsler *Lanius excubitor meridionalis*
Gråsisik *Carduelis flammea rostrata*
Polarsisik *Carduelis hornemanni hornemanni*
Snøspurv *Plectrophenax nivalis vlasowae*